

วิทยานิพนธ์

ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์

ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม

READINESS OF TAMBON ADMINISTRATION

ORGANIZATION MEMBERS IN MANGROVE FOREST

RESOURCE CONSERVATION,

SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

นางสาววีรรัตน์ เหลืองทองวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
สาขา ภาควิชา

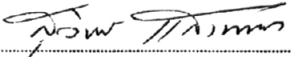
เรื่อง ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
จังหวัดสมุทรสงคราม

Readiness of Tambon Administration Organization Members in Mangrove Forest
Resource Conservation, Samut Songkhram Province

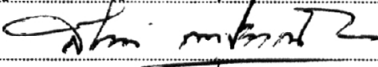
นามผู้วิจัย นางสาววิรัตน์ เหลืองทองวัฒนา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

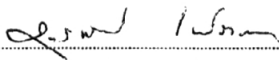
ประธานกรรมการ

()
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ แสงทองพราว, Ph.D.

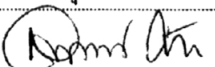
กรรมการ

()
รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.

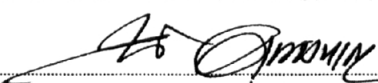
กรรมการ

()
อาจารย์สุรพันธ์ เพชรภา, ศค.ม.

ประธานสาขาวิชา

()
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลดาวัลย์ พวงจิตร, D.Sc.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

()
รองศาสตราจารย์วินัย ออคงหาญ, M.A.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม

Readiness of Tambon Administration Organization Members in Mangrove Forest
Resource Conservation, Samut Songkhram Province

โดย

นางสาววิรัตน์ เหลืองทองวัฒนา

เสนอ

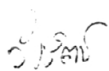
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)
พ.ศ. 2550

วีรรัตน์ เหลืองทองวัฒนา 2550: ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากร
ป่าไม้) สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประชาน
กรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ แสงทองพราว, Ph.D. 105 หน้า

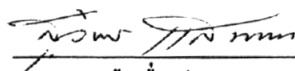
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ระดับความพร้อม และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม การศึกษาใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์
ประชากรตัวอย่าง 72 คน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-51 ปี จบ
การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นคนที่เกิดในจังหวัดสมุทรสงคราม มีอาชีพหรือทำ
ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ครัวเรือนน้อยกว่า 10,000 บาท / เดือน มีระยะเวลาเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
1-4 ปี ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนในการอุปโภคบริโภคสัตว์น้ำวัยอ่อน และมีส่วนร่วมในการรณรงค์
การปลูก การฟื้นฟูและการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม มีความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่า
ชายเลนอยู่ในระดับสูง (56.9%) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.05$) กับความพร้อมของ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม คือ ระยะเวลาการ
เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชาย
เลน ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลน คือ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน อาชีพหรือ รายได้ครัวเรือน จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน ระดับการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ลายมือชื่อนิติติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

19 ต.ค. 2550

Werarat Leangthongwattana 2007: Readiness of Tambon Administration Organization Members in Mangrove Forest Resource Conservation , Samut Songkhram Province. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Assistant Professor Suvit Sangtongpraow, Ph.D. 105 pages.

The objectives of this study were to determine the socio-economic characteristics of Tambon Administration Organization members, readiness levels, and factors that related to readiness levels of Tambon Administration Organization members in the mangrove forest resource conservation, Samut Songkhram province. The designed questionnaires and the interviewing 72 sampled members were used and the hypothesis testing was determined by using chi-square analysis.

The results from this study showed that most of the Tambon Administration Organization members were male, with the ages ranged from 41 to 51 years, graduated at high school level, and were born in Samut Songkhram province. The minor occupation was mostly trade with family monthly income less than 10,000 bath. They mostly received news from television 1-2 times per week. The members utilized mangrove forest resource in aquaculture and participated in campaign of planting, restoration and protection of mangrove forest.

The members of the Tambon Administration Organization members had readiness at high level (56.9%) in mangrove forest resource conservation. The factors that significantly ($p=0.05$) related to the readiness of the members in mangrove forest resource conservation were the duration of member-being and the frequency of news receiving about mangrove forest resource conservation. The factors which did not related to the readiness of the members in mangrove forest resource conservation were the education levels, duration of establishment, minor occupation, family incomes, numbers of sources of mangrove forest conservation, benefits from mangrove forest, participation in mangrove forest conservation and the knowledge of mangrove forest conservation.

Werarat

Student's signature

Suvit Sangtongpraow 191 101 2007

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และให้ความช่วยเหลือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ข้าพเจ้าขอกราบขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ แสงทองพราว ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่ให้คำชี้แนะในการวางแผนการวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอพระคุณ รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปรานีต กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์สุรพันธ์ เพชรภา กรรมการที่ปรึกษาวิชาการ และรองศาสตราจารย์วิชา นิยม ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและชี้แนะข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอพระคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่นที่ 8 เจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโทสาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ (ภาคพิเศษ) และพี่ ๆ ที่คณะประมงทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ชี้แนะและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอพระคุณ คุณพ่อทวี คุณแม่สุดารัตน์ เหลืองทองวัฒนา ผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และสนับสนุนในทุกเรื่อง คุณย่าผ่อง เหลืองทองวัฒนา คุณลุงม้วน ปานิตย์ ต้นสอน ผู้คอยเป็นกำลังใจและช่วยสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเรียนครั้งนี้ ตลอดจนพี่ชาย น้องชาย และน้องสาวของข้าพเจ้า ที่รักและห่วงใยข้าพเจ้าตลอดมา

วีรรัตน์ เหลืองทองวัฒนา

ตุลาคม 2550

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(4)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	4
การตรวจเอกสาร	7
อุปกรณ์และวิธีการ	43
อุปกรณ์	43
วิธีการ	43
ผลและวิจารณ์	52
ผล	52
วิจารณ์	52
สรุปและข้อเสนอแนะ	83
สรุป	83
ข้อเสนอแนะ	85
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	87
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	92
ภาคผนวก ข เฉลยคำตอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์	
ทรัพยากรป่าชายเลน	103

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม	57
2	ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	62
3	ระดับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	64
4	ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม	65
5	ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	68
6	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	70
7	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	71
8	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	72
9	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพรองและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	73
10	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ครัวเรือนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	74
11	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	77
13	ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	78
14	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	80
15	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	81
16	สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบล	16
2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546	17
3 สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรสงคราม	34
4 ที่ตั้งของตำบลต่าง ๆ ในอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม	35
5 ที่ตั้งของตำบลต่าง ๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม	36
6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	40

**ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม**

**Readiness of Tambon Administration Organization Members
in Mangrove Forest Resource Conservation,
Samut Songkhram Province**

คำนำ

ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นระบบนิเวศที่เชื่อมต่อเรื่องถ่ายเทสารอาหารและพลังงานระหว่างระบบนิเวศบนบกและระบบนิเวศทางทะเล มีความสำคัญต่อระบบนิเวศชายฝั่งและปากแม่น้ำเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อน ป่าชายเลนมีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งสังคมพืชและสังคมสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งอนุบาลตัวอ่อนของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกมากมาย อาทิ เป็นแหล่งไม้ใช้สอย ไม้ฟืน ถ่าน ไม้เสาเข็ม เป็นแนวป้องกันการพังทลายของชายฝั่งเนื่องจากการกัดเซาะของน้ำทะเล เป็นแนวกันลม เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและทำการประมง รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกด้วย

วันชัย (2536) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันทรัพยากรป่าชายเลนของประเทศถูกทำลายลงเป็นจำนวนมาก มีการเปลี่ยนสภาพไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ จำนวนมาก อาทิ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง โดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ การตั้งแหล่งชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม การทำเกษตรกรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ข้อมูลจากส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 ซึ่งได้จากการสำรวจภาคสนามและการแปลภาพถ่ายดาวเทียม พบว่า ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีป่าชายเลนเหลืออยู่ 1,525,997 ไร่ ลดลงจากปี พ.ศ. 2518 ที่มีอยู่ถึง 1,954,375 ไร่ หรือเฉลี่ยลดลง 17,135 ไร่ / ปี (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน, ม.ป.ป)

การแก้ไขปัญหาการบุกรุกทรัพยากรป่าชายเลนในปัจจุบัน ภาครัฐมีนโยบายมุ่งเน้นให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้แก่

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไว้ในหมวด 2 ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการ บริการสาธารณะ ซึ่งเน้นให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแลและ บำรุงรักษาป่าไม้ ได้กำหนดให้มีการโอนภารกิจจากกรมป่าไม้ให้แก่เทศบาล องค์การบริหารส่วน ตำบล และกรุงเทพมหานคร ในรูปของการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ โดยมีระยะเวลาการถ่ายโอน 1-10 ปี เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2553 และกำหนด ขอบเขตการถ่ายโอนไว้ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ยกเว้นพื้นที่อนุรักษ์ พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ใน การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรัฐเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลและ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพื้นที่ป่าชายเลนที่สมบูรณ์ และมีการบริหาร จัดการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในพื้นที่ของเอกชนและป่าธรรมชาติ ดังจะเห็นได้จาก ในปี พ.ศ. 2539 จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ป่าชายเลนอยู่ 7,156 ไร่ และในปี พ.ศ. 2543 มีพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มเป็น 15,351 ไร่ (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน, ม.ป.ป) หรือมีพื้นที่เพิ่มขึ้น 8,195 ไร่ ในเวลาเพียง 4 ปี โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นป่าธรรมชาติมีโครงการปลูกป่าทดแทนเพิ่มขึ้นเสมอ โครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถทรง เจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสครองสิริราชสมบัติ 50 ปีและทรงเจริญพระชนมายุครบ 70 พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงให้ความสนใจพระทัยโดยเสด็จ พระราชดำเนินทรงปลูกป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม 3 ครั้ง ด้วยกัน ในปี พ. ศ. 2540 2541 และ 2542 ตามลำดับ สวนป่าชายเลนนี้เรียกว่า “ สวนป่าชายเลนทูลกระหม่อม” (สำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ,2543) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานของภาครัฐในจังหวัดสมุทรสงครามและประชาชนได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน

การศึกษาในครั้งนี้เพื่อต้องการทราบถึงความพร้อมของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่รับผิดชอบของตน ตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้รับการแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลน ในจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลใน
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในจังหวัดสมุทรสงคราม

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม โดยคิดเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีป่าชายเลน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางจะเกร็ง องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง และ องค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา รวมทั้งสิ้น 5 องค์การบริหารส่วนตำบล

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้ :

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานในรูปองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงครามเฉพาะตำบลที่มีป่าชายเลน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษาวิจัย

ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง สังคมพืชที่ขึ้นอยู่ในบริเวณป่าชายเลน

ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ความสามารถของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในตัวแปรอิสระ

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การทำกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูก การฟื้นฟู และการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน หมายถึง จำนวนปีที่เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง จำนวนปีที่เข้ามาเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

อาชีพรอง หมายถึง งานอื่นซึ่งก่อให้เกิดรายได้ ที่ไม่ใช่งานในหน้าที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้ที่เป็นตัวเงินทั้งหมดรวมกันของสมาชิกในครัวเรือน จากการประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยไม่หักค่าใช้จ่าย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง จำนวนครั้งในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง จำนวนที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนรับผิดชอบ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การปลูกป่าชายเลน การฟื้นฟู และการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การมีความรู้เกี่ยวกับการปลูก การฟื้นฟู และการป้องกันรักษาป่าชายเลน

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังต่อไปนี้ :

1. ความพร้อม
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
4. จังหวัดสมุทรสงคราม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความพร้อม

ความหมายของความพร้อม

คำว่า “ความพร้อม” ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายประการ ดังนี้

สุโท (2519) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง ความสามารถของคนที่เราจะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างได้ผลดี ในวันเวลาที่กำหนดให้และในการทำงานทุกอย่าง

อาทร (2520) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง ลักษณะหรือสภาพที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลแล้วส่งผลให้การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

กมลรัตน์ (2523) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจที่พร้อมจะตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางด้านร่างกาย ได้แก่ วุฒิภาวะทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความพอใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือพอใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ

เดียนใจ (2524) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง สภาพแห่งความเจริญงอกงาม และการพัฒนาการอย่างสูงสุดของบุคคลทั้งทางกาย สมอง อารมณ์ และสังคม จนถึงระดับที่จะเรียนรู้ได้

อารีย์ (2534) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง สภาพความพร้อมของอินทรีย์ทางร่างกาย จิตใจ อวัยวะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ รวมทั้งความเจริญเติบโตของร่างกาย แรงจูงใจ ความสนใจ ประสบการณ์เดิม เป็นต้น ซึ่งความพร้อมดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ จะช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้แตกต่างกัน บุคคลที่มีความพร้อมมากก็อาจเรียนรู้ได้ดี เป็นต้น

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพร่างกาย จิตใจ ความรู้ และประสบการณ์ และปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถช่วยให้งานหรือกิจกรรมที่ต้องการจะทำได้สำเร็จ

องค์ประกอบของความพร้อม

Downing and Thrackrey (1971;อ้างโดย เดโช,2546) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 4 กลุ่ม คือ

1. องค์ประกอบทางกายภาพ (physical factors) ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะทางด้านร่างกายทั่วไป เป็นต้น
2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (intellectual factors) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา โดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม (environmental factor) ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม เป็นต้น
4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (emotional motivational and personality factors) ได้แก่ ความมั่นคงด้านอารมณ์ เป็นต้น

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับความพร้อมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมพล และสมบุรณ์ (2537) และ ประหยัด (2537) ได้ทำการศึกษาความสามารถของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับการกระจายอำนาจ ซึ่งสรุปไปในทางเดียวกัน นั่นคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถรองรับการกระจายอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้อง มีความพร้อม 3 ประการ คือ

1. ความพร้อมทางด้านความสามารถทางการเมือง จัดเป็นความพร้อมสำคัญและเป็นปัญหา ของการปกครองท้องถิ่นมาตั้งแต่ พ. ศ. 2476 ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่จะทำ หน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเมือง รู้ถึงอำนาจ บทบาทหน้าที่ของตัวเองอย่างดีจึงจะสามารถดำเนินการของการปกครองท้องถิ่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ความพร้อมทางด้านความสามารถทางเศรษฐกิจ จัดเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งเพราะการ จัดการปกครองจำเป็นต้องมีการใช้จ่าย ไม่ว่าในระดับรัฐหรือระดับท้องถิ่น ควรคำนึง ความสามารถทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่นเป็นสำคัญด้วย กล่าวคือ ถ้ายังไม่พร้อมและหวังพึ่ง งบประมาณจากรัฐบาลกลาง การปกครองท้องถิ่นก็จะดำเนินการผิดพลาดตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว เพราะรัฐบาลกลางจะกลายเป็นผู้ควบคุมการบริหารของการปกครองท้องถิ่นอีกระดับหนึ่งด้วยการ ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้รัฐบาลท้องถิ่นก็จะไม่มีอิสระ

3. ความพร้อมทางด้านความสามารถในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันการ บริหารงานในแบบราชการมักประสบปัญหามากมายไม่พ้นกับการแก้ไขปัญหานั้น การบริหารงานในปัจจุบันต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างมาก จึงจำเป็นที่การ ปกครองท้องถิ่นจะต้องพัฒนาผู้บริหารของท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน อย่างเพียงพอ ท้องถิ่นใดที่ขาดความพร้อม 3 ประการข้างต้น หรือมีแต่ไม่ครบถ้วนก็ไม่ควรจัดตั้ง เป็นองค์การปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ (2539) กล่าวว่า ได้มีการถกเถียงถึงความพร้อมการกระจายอำนาจซึ่งมีข้อพึงระวัง หลายประการ โดยเฉพาะเรื่องขอบเขตการกระจายอำนาจและการคำนึงถึงระดับความรู้ ความสามารถของประชาชน อย่างไรก็ตามหากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้อง

รับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ใจว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ แต่ถ้าจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแค่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า .ในการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลได้นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความพร้อม 3 ด้านหลัก ๆ คือ ความพร้อมด้านการเมืองการปกครอง เช่น ในแง่ของกฎหมาย ความพร้อมทางด้านงบประมาณ และความพร้อมทางด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาและอุปสรรคของความพร้อมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการพิจารณาแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีผู้กล่าวไว้แล้ว จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงเกี่ยวกับความพร้อมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นหนึ่งในสาเหตุของการเกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะตามมาในการดำเนินการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประทาน (2526) ได้ชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้ :

1. ปัญหาในด้านการบริการ หากรัฐบาลไม่กำหนดมาตรฐานของงานให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นดีเพียงพอแล้ว อาจเกิดปัญหาความเจริญของแต่ละท้องถิ่นไม่ทัดเทียมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในการบริการกับประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ที่ต่างมาตรฐานกันได้
2. ปัญหาการไม่ควบคุมระบบผังเมืองให้ดีพอ ทำให้ความเจริญของชุมชนต่างๆ ขาดความเป็นระเบียบ ขาดลักษณะความสวยงามของบ้านเมือง เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเมืองในลักษณะของการขาดแคลนความเป็นระเบียบและความสวยงาม รัฐบาลกลางจึงจำเป็นต้องควบคุมระบบผังเมือง ผังบริเวณ หรือผังเฉพาะของแต่ละชุมชนให้ดี
3. ความพร้อมของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้น ควรพิจารณาถึงสภาพท้องถิ่นที่มีฐานะความพร้อมที่จะเป็นได้ ไม่ควรจัดตั้งขึ้นอย่างพร่ำเพรื่อเพราะจะทำให้เกิดเป็นภาระ

แก้รัฐบาลในการอุ้มชูและแก้ไขปัญหให้กับท้องถิ่นแทนที่จะเป็นการลดภาระแก้รัฐบาล และไม่เพียงแต่เท่านั้นยังอาจจะเกิดปัญหาในการซ้ำซ้อนของการจัดตั้งหน่วยงานได้

4. การขาดคุณธรรมหรือจริยธรรมทางการเมือง ทำให้เกิดปัญหาการแก่งแย่ง แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบระหว่างคนในท้องถิ่นที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ

ประหยศ (2537) กล่าวถึงอุปสรรค และปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้ :

1. การเงิน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง และเนื่องจากภารกิจอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นที่กำหนดไว้ จะต้องให้เงินเป็นจำนวนมากที่จะสามารถบริหารงานให้เกิดผลดี เหตุที่ท้องถิ่นมีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายทำให้เกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการปกครองท้องถิ่นแล้ว ยังทำให้ประชาชนมององค์การปกครองท้องถิ่นด้วยภาพพจน์ที่ผิด ประชาชนอาจจะไม่เข้าใจว่าการปกครองท้องถิ่นมีไว้เพื่ออะไร เป็นประโยชน์อะไรแก่เขา เมื่อพวกเขามีปัญหาเกิดขึ้นไม่เห็นท้องถิ่นจะช่วยแก้ปัญหาได้ ความรู้สึกที่ประชาชนมีต่อองค์การปกครองท้องถิ่นเช่นว่านี้ เป็นผลร้ายต่อการปกครองท้องถิ่นยิ่ง

2. รัฐบาลและข้าราชการ รัฐบาลและข้าราชการของรัฐบาลมีส่วนในการสร้างอุปสรรคและปัญหาให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่นอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติที่มีต่อองค์การปกครองท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่น ทัศนคติที่ผิดส่งผลร้ายต่อองค์การปกครองท้องถิ่น การไม่ยอมรับความสามารถ หรือให้เกียรติแก่เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นเป็นการทำลายคุณค่า และไม่ยอมรับหลักการปกครองระบบประชาธิปไตย ที่ถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย

3. ประชาชน หมายถึงรวมทั้งประชาชนในฐานะที่ได้รับเลือกให้เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ และประชาชนผู้รับบริการจากองค์การปกครองท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป การที่ประชาชนในท้องถิ่นไม่สนใจกิจกรรมการปกครองตนเองในท้องถิ่นน่าจะเป็นเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย เหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงหลักการปกครองตนเอง ไม่รู้ถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงเกิดขึ้นในลักษณะเมืองบนบันดาล

4. กฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น รัฐบาลเป็นฝ่ายมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียว ในการที่จะตราขึ้นและบังคับใช้กับองค์การปกครองท้องถิ่น รัฐบาลเป็นฝ่ายทรงไว้ซึ่งอำนาจในการตีความ ดังนั้นการตีความก็มักจะเป็นไปในลักษณะที่เป็นประโยชน์แก่เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และไม่เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยกลไกและกระบวนการปกครองท้องถิ่น

ดรรารัตน์ (2546) ได้รายงานเกี่ยวกับระบุปัญหาและอุปสรรคของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้ :

1. ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชน ที่คนไทยเคยชินกับการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนเกิดความรู้สึกอย่างหนึ่งฝังในนิสัยชาวไทยว่า การปกครองเป็นเรื่องของเบื้องบนหรือของรัฐบาล หาใช่หน้าที่ของราษฎรที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยไม่
2. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงาน เนื่องจากการเลือกเฟ้นคนดีจริง ๆ ของท้องถิ่นทำไม่ได้ การบริหารงานไม่รักษาระเบียบขาดคุณธรรม
3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพของชุมชนในท้องถิ่น เนื่องจากถูกจำกัดพื้นที่ โดยมีข้อสังเกตว่า ชุมชนหรือเทศบาลนั้นมักจะมีคนต่างด้าวอาศัยอยู่มากกว่าคนไทย และคนไทยจะอยู่อย่างกระจัดกระจายเป็นหย่อม ๆ ทั่วไป แถวชนบทหรือชานเมือง ดังนั้นจึงไม่ได้รับประโยชน์เนื่องจากนอกพื้นที่บริหารสาธารณะ
4. ปัญหาเรื่องการเงินคลัง เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด เพราะมีปัญหาในเรื่องรายได้ และที่มาของรายได้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคซึ่งเกี่ยวกับการบริหารงานคลัง การมีรายได้ไม่เพียงพอต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง ซึ่งเป็นจุดอ่อนทำให้มีภาระผูกพันและมีเงื่อนไข้อยู่ตลอดเวลา

องค์การบริหารส่วนตำบล

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามาร่วมกันบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม อันจะเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้น

การที่สภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหาร รัฐบาลจึงได้ปรับปรุงฐานะของสภาตำบลเสียใหม่ให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 40 และมาตรา 43 ให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ปีงบประมาณ ทรัพยากร สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลให้ออนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล และยังระบุฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 44 ระบุไว้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สภากงศ์การบริหารส่วนตำบล ก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) จะประกาศ บังคับใช้ สภากงศ์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของทุกหมู่บ้านในตำบล แพทย์ประจำตำบล กับสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งอันได้แก่สมาชิกที่ ราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน แต่ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้ บังคับ จึงได้มีการแก้ไขโครงสร้างของสภากงศ์การบริหารส่วนตำบลเสียใหม่ให้สอดคล้องกับ มาตรา 285 แห่งรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ดังนั้นจึงมีการแก้ไขมาตรา 45 ของกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นั้น หมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน และสามารถดำรงตำแหน่งได้ 4 ปี หลังจากนั้นจะมี การเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล 1 คน โดยให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การตามมติของสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 48

มาตรา 57 ให้มีเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงาน ธุรการ และจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอาจเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบล

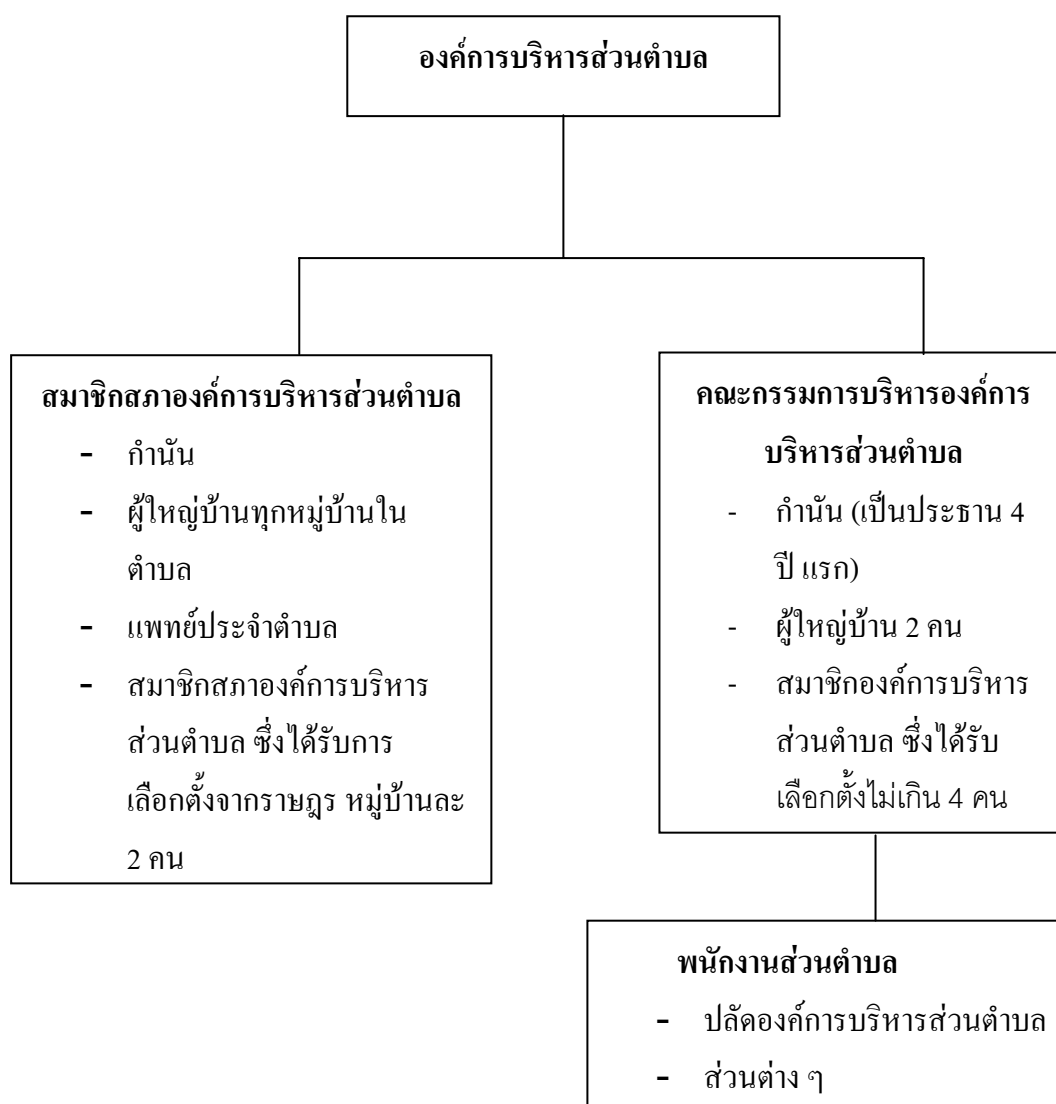
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เดิมไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่มีคณะ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วย กำนัน และสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับ เลือกตั้งไม่เกิน 4 คน แต่ต่อมา ก็ได้มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 285 กำหนดให้ คณะผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือความเห็นชอบของ สภาท้องถิ่น

ดังนั้นจึงมีการแก้ไขมาตรา 58 ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลเสียใหม่ โดยกำหนดให้นายกองการบริหารส่วนตำบลต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ และให้นายกองการบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งรองนายกองการบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการและองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองการบริหารส่วนตำบลมอบหมาย และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองการบริหารส่วนตำบลได้อีก 1 คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 60 กำหนดให้นายกองการบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่นายกองการบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองการบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองการบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองการบริหารส่วนตำบลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ทั้งนี้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองการบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองการบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

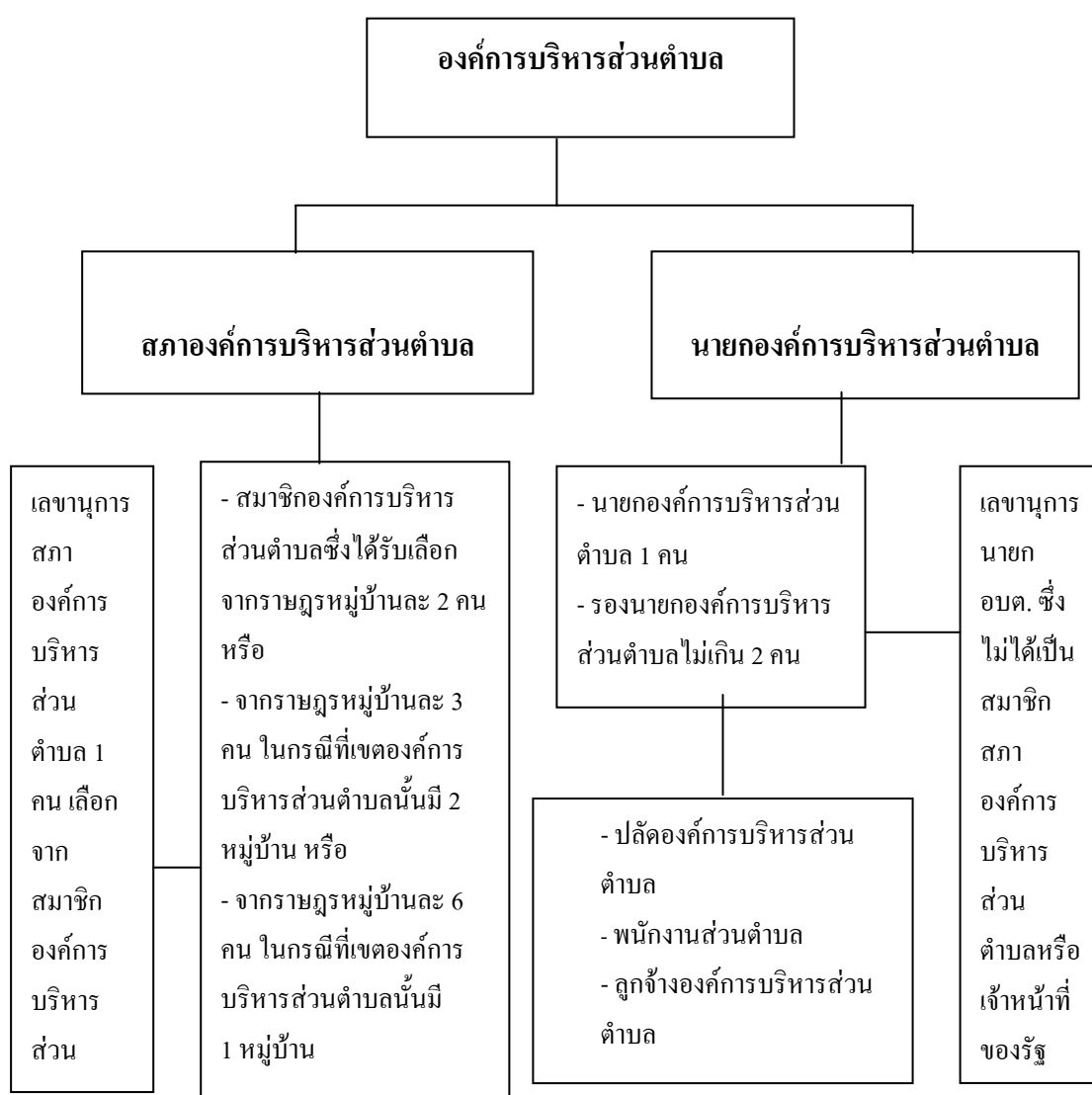
รายละเอียดแผนภูมิโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ. ศ. 2537 แสดงไว้ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

ที่มา : กรมการปกครอง (2539)

ปัจจุบันโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลได้เปลี่ยนไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งแตกต่างจากแผนภูมิโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามที่แสดงไว้ใน ภาพที่ 1 ดังนั้นจึงได้แสดงรายละเอียดแผนภูมิโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ไว้ในภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546

หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดังนี้ : (นิรนาม , 2547)

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาสีลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมเพียงพอ อาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ คือ :

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

โครงสร้างการแบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล

การแบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (สุชาติ , 2548)

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ส่วนการคลัง มีหัวหน้าส่วนคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี

3. ส่วนโยธา มีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยธา

การแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่น (กท.) ได้แบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 5 ชั้น โดยนำเรื่องรายได้ พื้น ที่ และประชากร ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลต่าง ๆ มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้ (มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ , 2542)

1. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีรายได้ 20 ล้านบาทต่อปีขึ้นไป มีพนักงานได้ 21 คน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีรายได้ 12-20 ล้านบาทต่อปี มีพนักงานได้ 12 คน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีรายได้ 6-12 ล้านบาทต่อปี มีพนักงานได้ 6 คน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีรายได้ 3-6 ล้านบาทต่อปี มีพนักงานได้ 4 คน
5. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีรายได้ 3 ล้านบาทต่อปี มีพนักงานได้ 3 คน

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

เกษม (2530) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ว่า หมายถึง การใช้ประโยชน์อย่างมีเหตุผล มีการสร้างเสริม นอกจากนี้ยังเป็นการเก็บรักษาของที่หายากเอาไว้ ป้องกันการสูญเสีย ถ้ามีทรัพยากรอยู่แล้วก็ต้องหาทางให้มีใช้ตลอดไป และประหยัดไว้เพื่อใช้ในอนาคต

นิติ (2546) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติว่า หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด และประหยัดโดยใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ยาวนานที่สุด และโดยทั่วถึงกัน ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงห้ามใช้หรือเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่จะต้องนำมาใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

ป่าชายเลน (mangrove forest) จัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติชนิดหนึ่ง ซึ่งหมายถึง สังคมพืชที่ประกอบด้วยพันธุ์ไม้หลายชนิด หลายวงศ์ และเป็นพวกที่มีใบสีเขียวตลอดปี ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่า พืชในป่าชายเลนเป็นพืชที่ไม่ผลัดใบ ซึ่งมีลักษณะสรีรวิทยาและความต้องการสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกัน นอกจากนี้ ป่าชายเลนยังหมายถึง กลุ่มของสังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณปากอ่าว และชายฝั่งทะเลที่เป็นดินเลนในเขตร้อน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธุ์ไม้สกุลโกงกางเป็นไม้สำคัญ และมีไม้ตระกูลอื่นปะปนอยู่ สำหรับประเทศไทยมักจะเรียกป่าชนิดนี้ว่า ป่าชายเลนหรือป่าโกงกาง เพราะมีไม้โกงกางขึ้นอยู่หนาแน่นนั่นเอง

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การป้องกันรักษา การปลูกฟื้นฟู การบำรุงดูแล และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชายเลนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะต้องให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด เพื่อให้ทรัพยากรป่าชายเลนดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

ความสำคัญและประโยชน์ของป่าชายเลน

ระบบนิเวศของป่าชายเลนนั้นมีความสลับซับซ้อนมาก เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างระบบนิเวศบนบกและระบบนิเวศทางทะเล ซึ่งโยงใยความสัมพันธ์เป็นห่วงโซ่อาหารของสิ่งมีชีวิตมากมายทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำน้อยใหญ่

ความสำคัญของป่าชายเลนมีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม อาทิ เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของมนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ เป็นแหล่งวางไข่และอนุบาลตัวอ่อนของสัตว์น้ำ รวมทั้งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์บกมากมาย ป่าชายเลนถือว่าเป็นโรงงานบำบัดน้ำเสียที่ใหญ่ที่สุดในระบบนิเวศเพราะช่วยกรองสารพิษและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ จากอาคารบ้านเรือน อีกทั้งยังช่วยลดความรุนแรงของพายุซึ่งเป็นเสมือนแนวกันลมทางธรรมชาติให้กับมนุษย์

นอกจากนี้ต้นไม้ในป่าชายเลนยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้นานัปการ เช่น ใช้เป็นอาหารของมนุษย์และสัตว์ต่างๆ เป็นยาสมุนไพร หรือนำมาเผาเป็นถ่าน เป็นต้น

สนิท (2541) ได้กล่าวถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของป่าชายเลนในหลายรูปแบบ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านป่าไม้ มนุษย์นำไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ หลายรูปแบบ เช่น นำไม้มาเผาถ่าน ใช้เป็นไม้ฟืน ไม้เสาเข็ม ชี้นไม้สับ และเครื่องมือทางการประมง นอกจากนี้พรรณไม้ในป่าชายเลนสามารถนำมาบริโภคหรือทำเป็นยาสมุนไพร เช่น ต้นโกงกาง สามารถแก้โรคท้องร่วง และห้ามเลือดได้ ต้นจากสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกส่วน โดยใบใช้ในการมุงหลังคา ลูกจากก็สามารถนำไปบริโภคสดได้ หรือสามารถผลิตน้ำตาลได้จากช่อดอกของต้นจาก

2. ด้านประมง ป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของสัตว์น้ำ เพราะใบไม้ที่ร่วงหล่นจากต้นนั้นเมื่อย่อยสลายจะได้สารอาหารอินทรีย์และแร่ธาตุเป็นจำนวนมากซึ่งเหมาะสำหรับต้นไม้ในป่าชายเลนเองและเป็นอาหารสำหรับสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าชายเลนนี้ และสัตว์น้ำวัยอ่อนที่เข้ามาหาอาหาร และหลบภัยจากอันตรายทั่วไปก่อนที่จะอพยพออกไปอาศัยอยู่ในบริเวณทะเลลึกที่เป็นถิ่นเดิมของมัน

3. ด้านการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ป่าชายเลนเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างระบบนิเวศต่าง ๆ มากมาย เช่น ระบบนิเวศปะการัง ระบบนิเวศหญ้าทะเล และระบบนิเวศบนบก ถ้าขาดระบบนิเวศป่าชายเลนไปแล้ว ระบบนิเวศปะการังและหญ้าทะเลก็จะไม่สามารถอยู่ได้ เนื่องจากระบบต่างๆ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

สาเหตุของการทำลายป่าชายเลน

จากกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเล ทำให้เกิดการทำลายป่าชายเลนเป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ โดยสาเหตุหลักสำคัญของการทำลายป่าชายเลน สนิท (2541) ได้กล่าวไว้ว่าเกิดจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้ คือ

1. การเพิ่มของประชากร ทำให้เกิดการขยายตัวของการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ของประชากรที่เพิ่มขึ้น และในบรรดากิจกรรมการพัฒนาประเทศต่าง ๆ นี้ บางกิจกรรมมีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ป่าชายเลนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การก่อสร้างท่าเทียบเรือ การตัดถนนสู่ชุมชนชายฝั่งทะเล และการสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. ที่ดินป่าชายเลนส่วนใหญ่ของประเทศมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งการขอใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราวสามารถกระทำได้ตามกฎหมาย โดยเสียค่าธรรมเนียมในราคาต่ำกว่าราคาที่ดินที่แท้จริงหลายเท่า ประกอบกับมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาบางประเภท เช่น อยู่ใกล้ทะเล ทำให้ผู้ลงทุนโครงการพัฒนาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ลงทุนพัฒนาด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำริมทะเล เช่น กุ้งกุลาดำ นิยมใช้พื้นที่ป่าชายเลนเป็นสถานที่ดำเนินโครงการเพื่อลดต้นทุนค่าที่ดิน

3. รัฐยังไม่มีกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนที่ชัดเจนและประสานสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลประเภทอื่น ๆ เป็นผลให้เกิดความขัดแย้งจากการพัฒนาในสาขาต่าง ๆ เช่น การประมงพื้นบ้านกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนและการตัดฟันไม้กับการอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

4. กฎหมายและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนยังไม่รัดกุมเพียงพอ และบทลงโทษยังไม่รุนแรงเท่าที่ควรทำให้ผู้ที่ละเลยไม่ปฏิบัติตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้สัมปทานมักจะละเลยจนทำให้ป่าชายเลนส่วนใหญ่ที่ผ่านการทำไม้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและมักจะกลายเป็นสาเหตุอ้างในการบุกรุกป่าชายเลนหรือขอใช้ประโยชน์เพื่อกิจการอื่น

5. การบุกรุกทำลายป่าชายเลนโดยไม่ได้รับอนุญาตตามขั้นตอนทางกฎหมาย ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความซับซ้อนของขั้นตอนการขออนุญาตประกอบกับการที่ไม่ทราบว่าป่าชายเลนเป็นเขตสงวนห้ามบุกรุก และเมื่อมีการบุกรุกทำลายเกิดขึ้นแล้วการจับกุมก็ยังไม้อาจกระทำได้ทั่วถึงและขั้นตอนการจับกุมลงโทษเป็นไปด้วยความยุ่งยากจนทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความเบื่อหน่ายและหมดกำลังใจ จึงทำให้ขาดความสนใจที่จะจับกุมอย่างจริงจัง

6. จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ทำการควบคุมดูแลพื้นที่ป่าชายเลน ไม่สอดคล้องกับเนื้อที่ป่าชายเลนที่อยู่ในความรับผิดชอบจนทำให้ไม่อาจดูแลได้ทั่วถึง นอกจากนั้นอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการป้องกันและ

ปราบปรามยังมีไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ โดยยังปรากฏว่าหน่วยจัดการป่าชายเลนหลายแห่งยังไม่มีเรือที่ใช้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นพาหนะประจำหน่วย ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการทำงานในป่าชายเลน

7. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชายเลนยังไม่เพียงพอและยังไม่ถูกต้องนัก ในกลุ่มบุคคลระดับต่างๆ ทั้งในระดับผู้บริหารชั้นสูงด้านการพัฒนาประเทศ นักการเมือง เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลป่าชายเลน ผู้ลงทุนพัฒนาโดยใช้พื้นที่ป่าชายเลน ผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป เป็นผลให้การใช้ประโยชน์ป่าชายเลนเป็นไปอย่างไม่เหมาะสมโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดต่อป่าชายเลนในระยะยาว มีการสร้างกลุ่มมวลชนขึ้นต่อต้านการควบคุมดูแลของทางราชการ และในบางครั้งหน่วยราชการบางแห่งก็กระทำการบุกรุกหรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนเสียเอง

ผลกระทบจากการใช้พื้นที่ป่าชายเลน

จากการสำรวจของ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2543) พบว่าการนำพื้นที่ป่าชายเลนไปใช้ประโยชน์ในช่วงที่ผ่านมาส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและทางนิเวศวิทยาที่สำคัญ คือ :

1. การบุกรุกป่าชายเลนเพื่อนำมาใช้ในการเพาะเลี้ยงกุ้งและกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง ปริมาณสัตว์น้ำลดลงเนื่องจากป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำวัยอ่อนลดลง นอกจากนั้นยังเกิดการพังทลายของชายฝั่งอย่างรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากขาดแหล่งกักเก็บคลื่นลม มีผลโดยตรงต่อความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งเป็นแหล่งทำมาหากินและรายได้ของผู้ประกอบอาชีพประมงขนาดเล็ก

2. เมื่อพื้นที่เลี้ยงกุ้งดังกล่าวถูกทิ้งร้างอันเนื่องมาจากการเกิดมลภาวะอย่างรุนแรง ซึ่งปัจจุบันเกิดในหลายพื้นที่ เช่น ในแถบจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและสมุทรปราการ และขยายตัวไปสู่ภาคใต้และภาคตะวันออก เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดจันทบุรี เป็นต้น หากจะนำพื้นที่ปูให้กลับเป็นป่าชายเลนดั้งเดิม หรือใช้ทำกิจกรรมการเกษตรอื่น จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสูงและต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะฟื้นฟูให้กลับเป็นสภาพ ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์

เหมือนเดิม เนื่องจากแร่ธาตุในดินได้ถูกชะล้างออกไปเป็นจำนวนมาก จึงต้องใช้เวลานานกว่าจะมี ตะกอนแร่ธาตุเข้ามาสะสมในปริมาณมากพอแก่การเติบโตของสัตว์น้ำ

3. การทำลายป่าชายเลนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิของน้ำทะเลเพิ่มขึ้น รวมทั้งทำให้ความเค็มของน้ำทะเลเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นอันตรายต่อสัตว์ทะเลวัยอ่อน

4. การทำเหมืองแร่ในเขตป่าชายเลนก่อให้เกิดตะกอนแขวนลอย ส่งผลให้ท้องที่บริเวณ ปากแม่น้ำตื้นเขินเป็นปัญหาต่อการเดินเรือ และการอยู่อาศัยของสัตว์ทั้งหลาย และพื้นที่ที่ผ่านการ ทำเหมืองแร่ก็จำเป็นต้องใช้เวลาในการสะสมของตะกอนและแร่ธาตุระยะหนึ่ง จึงจะใช้ประโยชน์ ในการปลูกป่าชายเลนได้

5. การตั้งชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณป่าชายเลน มีการระบายน้ำเสีย ส่งผลให้ ป่าชายเลนถูกทำลายมากยิ่งขึ้น และโลหะหนักในน้ำเสียจากโรงงานจะไปสะสมในสัตว์ทะเลเป็น อันตรายต่อผู้บริโภค

6. ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าชายเลนของไทยในการนำไปเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มักถูกหยิบยก มาเป็นข้อกีดกันทางการค้าจากประเทศพัฒนาแล้ว โดยอ้างว่าเป็นการสวนกระแสการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมโลก ส่งผลให้สินค้าดังกล่าวไม่สามารถส่งไปขายในบางประเทศได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ปัญหาการบุกรุกป่าชายเลน โดยมีการบริหารจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

เกษม (2530) ได้กล่าวถึงหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสรุปได้ 3 ประเด็น ใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ

1. ต้องใช้อย่างฉลาด หมายถึง การใช้ทรัพยากรแต่ละอย่างนั้นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ถึงผลได้ผลเสีย ความขาดแคลนหรือความหายากในอนาคต และพิจารณาทางหลักเศรษฐศาสตร์ ด้วย

2. ประหยัด (เก็บ รักษา สงวน) ของที่หายาก หมายถึงว่า ทรัพยากรใดที่มีน้อย หรือหายาก ควรอย่างยิ่งที่จะเก็บรักษาเอาไว้มิให้สูญหายไป บางครั้งถ้ามีของบางชนิดที่พอจะใช้ได้ก็ต้องใช้อย่างประหยัด อย่าฟุ่มเฟือย

3. หาวิธีการฟื้นฟูทรัพยากรที่ไม่ดีหรือเสื่อมโทรมให้ดีขึ้น (ซ่อมแซมปรับปรุง) กล่าวคือ ทรัพยากรใดที่มีสภาพเสื่อมโทรมต่อการสูญเสียเปล่าหรือหมดไป ต้องหาวิธีปรับปรุงให้อยู่ในลักษณะที่ดีขึ้นแล้วค่อยนำไปใช้

ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดนั้น เราจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรอื่น ๆ ในเวลาเดียวกันด้วย เพราะการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชนิดหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรอีกชนิดหนึ่งได้ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน ถ้าหากไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ของดินที่มีต่อน้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรอื่นแล้ว แผนการอนุรักษ์นั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ป่าชายเลนก็เช่นกัน ถ้าหากเราไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของป่าไม้ สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าชายเลน เช่น ลิง นกชนิดต่าง ๆ และสัตว์น้ำต่าง ๆ แล้วก็จะไม่สามารถทำให้การอนุรักษ์ประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

นอกจากเราต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของทรัพยากรอื่น ๆ แล้ว เราต้องช่วยกันในการฟื้นฟูป่าชายเลน ซึ่งสามารถทำได้โดยการปลูกป่าชายเลนในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น พื้นที่หาดเลนงอกใหม่ซึ่งถือว่ามีความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่นาุ้งร้าง และพื้นที่เหมืองแร่ร้างซึ่งถือเป็นพื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้เมื่อทรัพยากรในป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์ ผู้ที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดก็คือมนุษย์นั่นเอง

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนก็ตาม ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือเอกชนก็ตาม ควรร่วมมือกันในการที่จะป้องกัน รักษา ทรัพยากรป่าชายเลนซึ่งเป็นทรัพยากรที่หายากเอาไว้

สถานการณ์ทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม

ป่าชายเลนในประเทศไทยพบขึ้นกระจกระจายทั่วไปตั้งแต่ตามแนวชายฝั่งทะเลตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้ จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2545 ปรากฏว่ามีพื้นที่ป่าชายเลนอยู่ประมาณ 1,573,696.44 ไร่ (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน, ม.ป.ป.)

ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสงคราม มีสภาพสมบูรณ์อย่างมากในอดีตตลอดแนวชายฝั่งทะเล ครอบคลุมตลอดชายฝั่งทะเลบริเวณบ้านยี่สาร อำเภอมัมพวา บริเวณบ้านมาบจะระเขื่อน บ้านคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบันมีพื้นที่ลดลง พรรณไม้ในป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสงครามปัจจุบันเหลือพรรณไม้เด่นเพียง 2 ชนิด คือ แสมขาว และลำพู นอกนั้นจะเป็นพวกตาคุ่มทะเล โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ โพธิ์ทะเล จาก และตะบูน ซึ่งพบกระจกระจายตามคันนาทุ่งและนาเกลือ

จากข้อมูลของสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน (ม.ป.ป.) ได้รายงานจำนวนพื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสงครามในปีต่าง ๆ ไว้ดังนี้ :

ปี พ.ศ.	พื้นที่ป่าชายเลน (ไร่)
2518	51,250
2529	306
2536	5,775
2539	7,156
2543	15,351

จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2518 -2529 พื้นที่ป่าชายเลนได้ลดลงเป็นจำนวนมากจาก 51,250 ไร่ เหลือเพียง 306 ไร่ สาเหตุสำคัญส่วนใหญ่เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนไปเป็นฟาร์มเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เนื่องจากได้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง จนทำให้ป่าชายเลนของจังหวัดถูกแผ้วถางตัดฟันเพื่อกิจกรรมดังกล่าวอย่างรุนแรงและรวดเร็ว จนในที่สุดพื้นที่ป่าชายเลนในธรรมชาติคงเหลืออยู่เพียงเล็กน้อย

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2533 ทางจังหวัดสมุทรสงครามจึงได้ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยความร่วมมือของประชาชนทุกฝ่ายและการสนับสนุนของผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามในขณะนั้น ในปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมาทางจังหวัดสมุทรสงครามได้จัดทำโครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถและดำเนินการต่อมาในทุก ๆ ปี รวมถึงในปี พ.ศ. 2542 ทางจังหวัดได้ทำเป็นโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสครองสิริราชสมบัติ 50 ปี และทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา

ในปี พ.ศ. 2538 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินไปศึกษาเกี่ยวกับวงจรชีวิตสัตว์น้ำและพรรณพืชที่บริเวณดอนหอยหลอด ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ทางจังหวัดจึงได้กราบบังคมทูลเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรป่าชายเลนที่ได้ปลูกเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินทรงปลูกป่าชายเลนถึง 3 ครั้งติดต่อกัน ในปี พ.ศ. 2540 2541 และ 2542 ตามลำดับ

ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสงครามออกเป็น 2 ประเภท (ตวงศิริ, 2545) ดังนี้ คือ :

1. ป่าอนุรักษ์ เป็นบริเวณที่ทางราชการได้สงวนไว้สำหรับเป็นพื้นที่ปลูกป่าชายเลนซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะ โดยเป็นที่อกชายฝั่งทะเล ซึ่งมีแนวบริเวณปลูกป่าเริ่มจากปากแม่น้ำแม่กลองด้านตะวันตกถึงสุดเขตจังหวัดสมุทรสงครามต่อกับเขตจังหวัดเพชรบุรี มีความยาวของบริเวณปลูกป่าชายเลนประมาณ 8 กิโลเมตร

2. ป่าปลูก ส่วนใหญ่จะปลูกในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา ไม้ซึ่งนิยมปลูก คือ ไม้โกงกาง ซึ่งปลูกในที่ดินกรรมสิทธิ์ และเมื่อไม้โกงกางโตได้ที่แล้วก็จะตัดนำมาเผาถ่าน ซึ่งถ่านที่ได้จากไม้โกงกางนี้มีคุณภาพดีมาก และเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเฉพาะร้านอาหารจีนในกรุงเทพมหานคร

จังหวัดสมุทรสงคราม

จากข้อมูลของกองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม (2544) ได้กล่าวถึงข้อมูลที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้ :

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่น้อยที่สุดในประเทศไทยคือ มีพื้นที่เพียง 416.7 ตารางกิโลเมตร หรือ 260,422 ไร่ ประมาณร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ตั้งอยู่ทางตอนล่างของภาคกลาง โดยตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอ่าวไทย บริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางตะวันตกเฉียงใต้ตามระยะทางหลวงแผ่นดินสายที่ 35 (ธนบุรี - ปากท่อ) ประมาณ 65 กิโลเมตร รายละเอียดดังภาพที่ 3

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีลำคลองดอนมะโนราและรางห้าด้าถึง ในเขตท้องที่อำเภอบางคนที และอำเภอเมืองสมุทรสงครามเป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครที่คลองพรมแดน

ทิศใต้ ติดทะเลอ่าวไทย ตรงปากแม่น้ำแม่กลอง และจังหวัดเพชรบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรี โดยมีลำคลองวัดประดู่เป็นแนวแบ่งเขตในท้องที่อำเภออัมพวา

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมทะเลโดยตลอด สภาพของดินเป็นดินเหนียวปนทราย ไม่มีภูเขาหรือเกาะ เดิมเคยมีป่าไม้โกงกาง ไม้แสม ตามชายฝั่งทะเลและมีป่าชายเลนตามแนว

ปากแม่น้ำ แต่ปัจจุบันได้มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวในการเลี้ยง กุ้งกุลาดำเกือบทั้งหมด ต่อมาผู้เลี้ยงกุ้งขาดทุน ทำให้ปล่อยบ่อกุ้งร้างจำนวนมาก

แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน คือแม่น้ำแม่กลอง ไหลผ่านบริเวณท้องที่อำเภอบางคนที อำเภออัมพวาไปออกทะเลอ่าวไทยบริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม นอกจากนี้ยังมีลำคลองใหญ่น้อย มากมาย แยกจากแม่น้ำแม่กลองกว่า 300 คลอง กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ จากสภาพภูมิประเทศเช่นนี้ ทำให้เกิดความสะดวกในด้านการคมนาคมทางน้ำ และการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสมุทรสงครามติดต่อกับอ่าวไทยจึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากอ่าวไทยและทะเลจีนใต้ พัดเอาฝนมาตกในฤดูฝนมากพอสมควร ประกอบกับอยู่ใกล้ทะเลจึงมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ในฤดูหนาวอากาศจึงไม่หนาวจัด ในฤดูร้อนก็ไม่ร้อนจนเกินไปอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี ประมาณ 28.1 องศาเซลเซียส พายุและฟ้าคะนองจะเกิดขึ้นในจังหวัดนี้ในระหว่างฤดูฝน และฤดูร้อนคือระหว่างเดือนเมษายนและพฤษภาคม ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนที่จะมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ นอกจากนี้อาจได้รับพายุดีเปรสชันซึ่งเคลื่อนตัวจากทะเลจีนใต้เข้ามาทางฝั่งเวียดนามในสภาพของพายุไต้ฝุ่นหรือโซนร้อน ทำให้ฝนตกหนักต่อเนื่องกันและอาจก่อให้เกิดอันตรายได้

การแบ่งเขตการปกครองและการบริหารราชการ

จังหวัดสมุทรสงครามแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาค เป็น 3 อำเภอ 36 ตำบล 284 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที และอำเภออัมพวา

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี 4 รูปแบบ ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

2. เทศบาล 5 แห่ง คือ

- เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
- เทศบาลตำบลกระดังงา
- เทศบาลตำบลบางนกแขวก
- เทศบาลตำบลอัมพวา
- เทศบาลตำบลเหมืองใหม่

3. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 33 แห่ง แยกเป็นอำเภอเมืองสมุทรสงคราม 10 อบต. อำเภอบางคนที 12 อบต. และอำเภออัมพวา 11 อบต.

ขนาดประชากร

เมื่อสิ้น ปี พ.ศ.2545 จังหวัดสมุทรสงครามมีประชากรทั้งสิ้น 205,135 คน เป็นชาย 99,454 คน และหญิง 105,681 คน ประชากรชายคิดเป็นร้อยละ 48.48 ของประชากรทั้งหมด และประชากรหญิงคิดเป็นร้อยละ 51.52 ของประชากรทั้งหมด ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล 48,254 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.52 ส่วนที่เหลือ 156,881 คน หรือร้อยละ 76.48 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล

สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและกสิกรรม ได้แก่ การทำสวนมะพร้าว การทำสวนผลไม้ ลิ้นจี่ ส้มโอ ถั่วลิสง พืชผักต่าง ๆ ทำประมงและทำนาบ้างเล็กน้อย

อุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรม
น้ำตาล น้ำตาลสด ผ่านระบบการฆ่าเชื้อ น้ำตาลมะพร้าว อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ แปรรูปสัตว์
น้ำ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมห้องเย็น ซ่อมเครื่องยนต์ อุปกรณ์เครื่องเรือ ฯลฯ

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดสมุทรสงครามที่สำคัญ ได้แก่

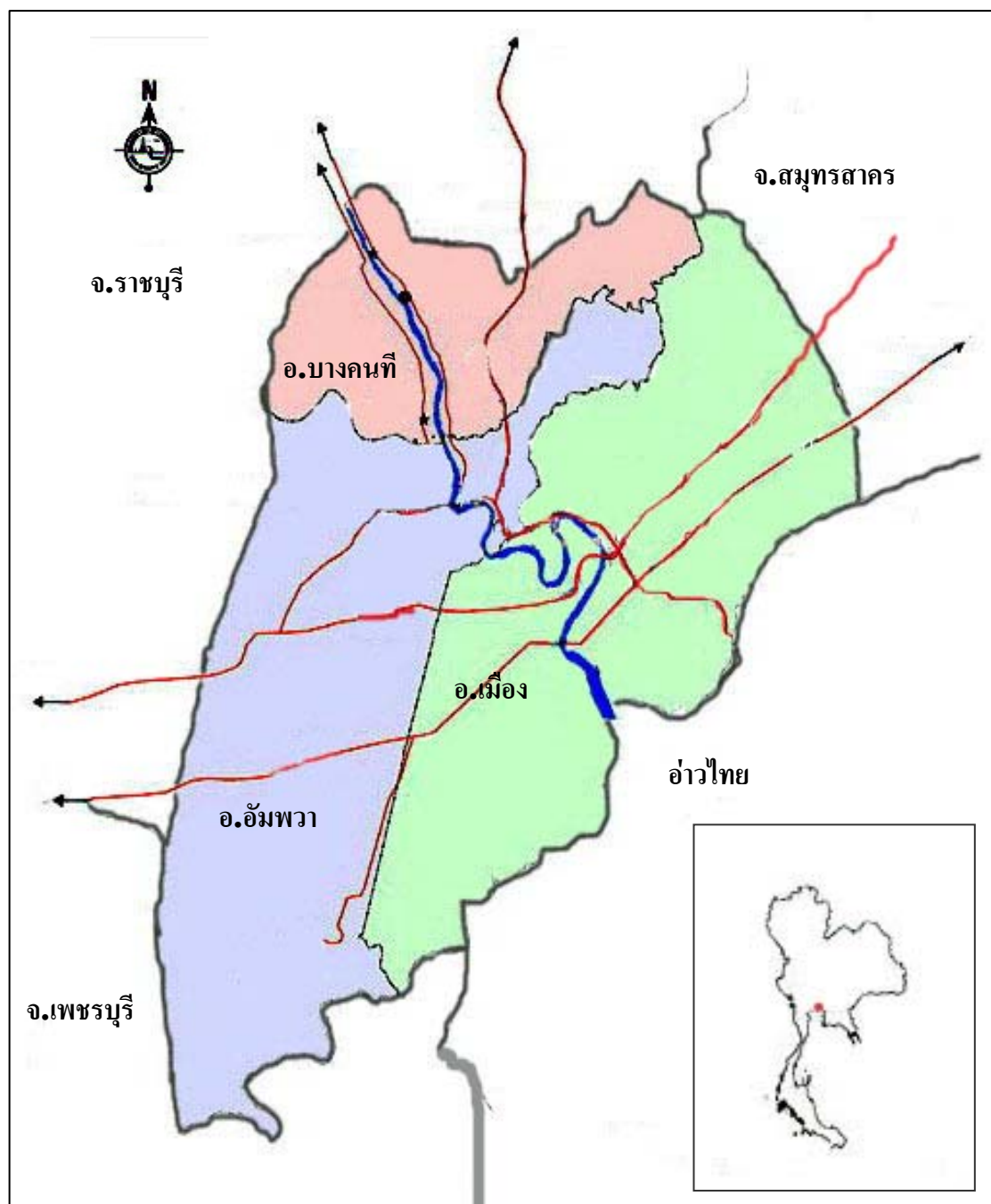
1. แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งต้นน้ำเกิดจากแม่น้ำแควน้อยและแม่น้ำแควใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี
ไหลผ่านจังหวัดราชบุรีและไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสงคราม มีความยาวทั้งสิ้น 520
กิโลเมตร และช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดสมุทรสงครามมีความยาว 22 กิโลเมตร แม่น้ำนี้ไหลผ่านทุก
อำเภอของจังหวัดสมุทรสงคราม ประชาชนของจังหวัดนี้จึงมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ผูกพันกับแม่น้ำ
แม่กลองมาตั้งแต่โบราณกาล ประชาชนได้อาศัยแม่น้ำนี้สำหรับการอุปโภคบริโภค เป็นเส้นทาง
คมนาคมขนส่ง เป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่และนอกจากนี้ประชาชนยังอาศัยน้ำจากแม่น้ำใช้
ในการเพาะปลูกอีกด้วย

2. ทรัพยากรธรณีและแร่ธาตุ จังหวัดสมุทรสงครามเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบภาคกลางตอน
ใต้หรือที่ราบลุ่มบางกอก เกิดจากการทับถมของตะกอนของแม่น้ำ การขึ้นลงของน้ำทะเล
น้ำกร่อยและน้ำจืดพัดพามาทับถมไว้เป็นเวลานานมาแล้ว จังหวัดสมุทรสงครามจึงไม่มีแหล่งแร่ที่
สำคัญทางเศรษฐกิจ

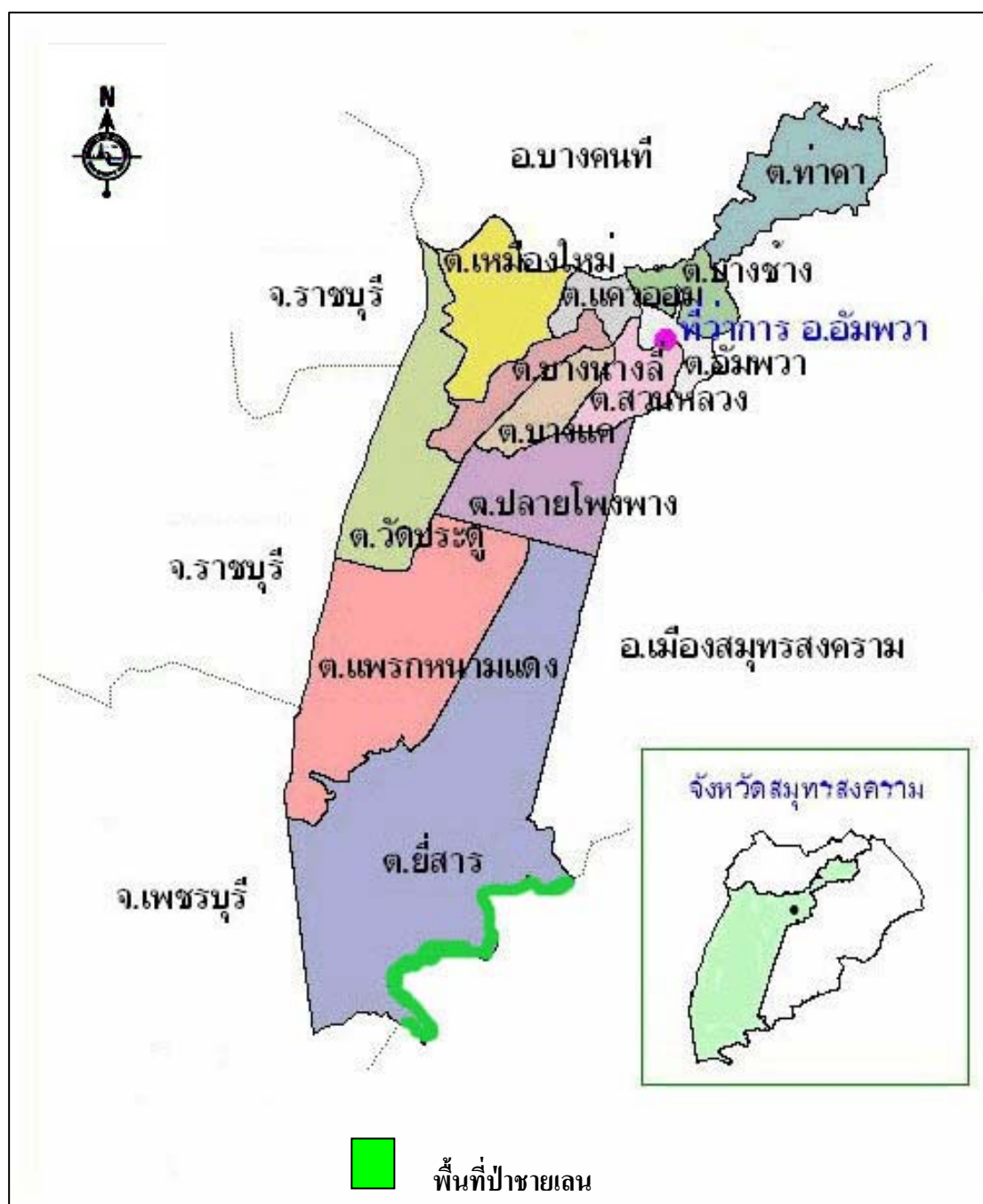
3. ทรัพยากรดิน สภาพทางธรณีสัณฐานของจังหวัดสมุทรสงครามแบ่งวัดจุดต้นกำเนิดดิน
และสภาพของพื้นที่เป็น 2 ประเภท คือ ที่ราบชายฝั่งทะเลน้ำท่วมถึง ซึ่งเนื้อดินเป็นดินเหนียว
ปนทรายและมีปริมาณของเกลือเป็นองค์ประกอบสูง และที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง ซึ่งพบแร่ยิปซัม
ปะปนอยู่สูงมากในดิน

4. ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดสมุทรสงคราม เคยเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้
ชายเลนตลอดแนวชายฝั่งทะเลติดอ่าวไทย พื้นที่ป่าชายเลนดั้งเดิมอยู่บริเวณชายทะเลในท้องที่อำเภอ
เมือง และอำเภออัมพวา มีเขตติดต่อกับพื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาครทางทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือด้านหนึ่งกับพื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดเพชรบุรีทางทิศตะวันตกเฉียงใต้

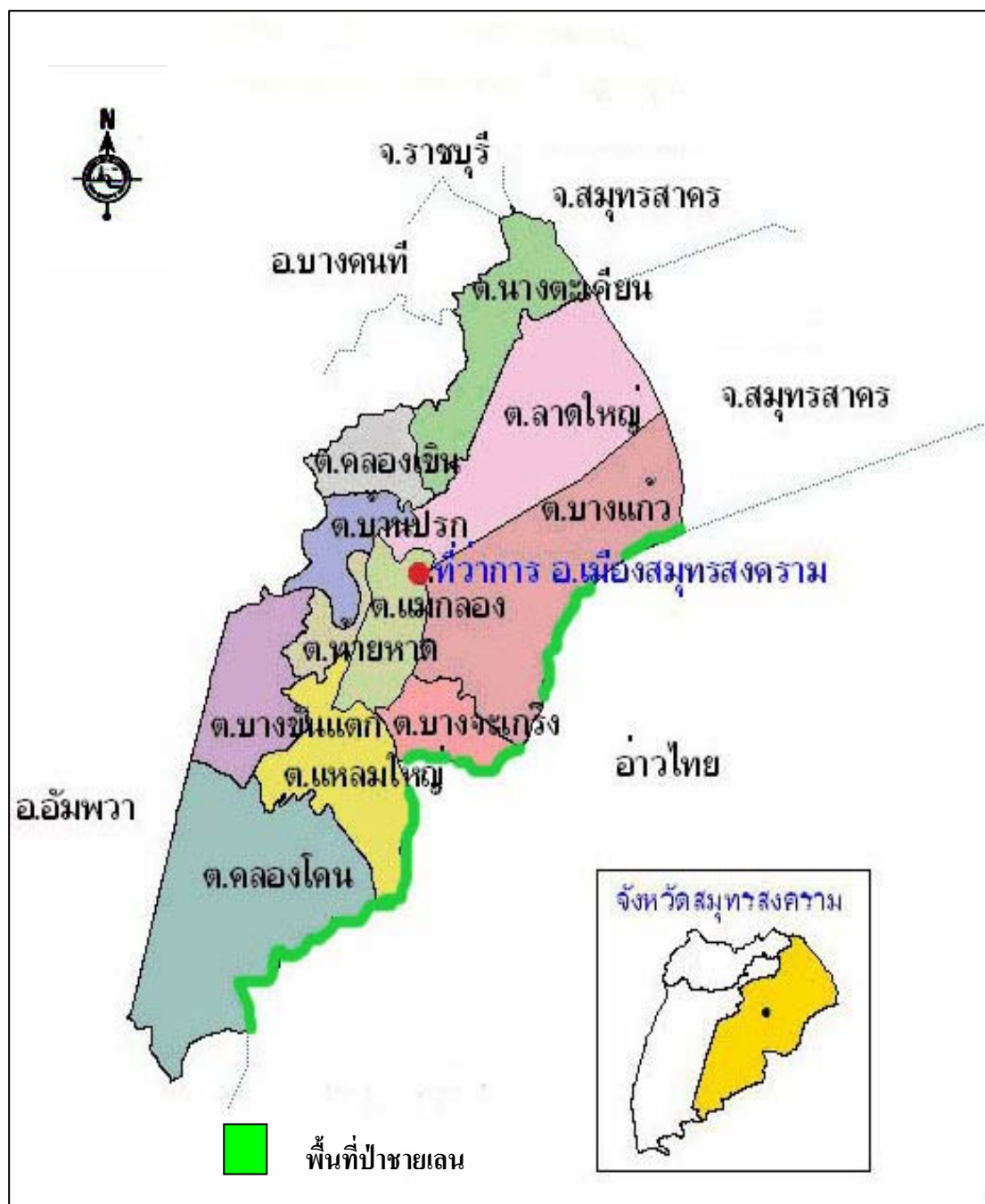
ด้านหนึ่ง มีแม่น้ำแม่กลองตัดผ่านกลาง แบ่งพื้นที่ป่าออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลบางแก้ว และตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง อีกส่วนหนึ่งอยู่ในท้องที่ตำบลแหลมใหญ่ ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง และตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา รายละเอียดตามภาพที่ 4 และ 5 ตามลำดับ สภาพของป่าชายเลนได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และป่าไม้ของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นป่าที่อยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์ของราษฎร และมีลักษณะเป็นป่าชายเลนริมทะเล ซึ่งมีไม้โกงกาง ไม้แสม

ภาพที่ 3 แผนที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 4 ที่ตั้งของตำบลต่าง ๆ ในอำเภอมัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 5 ที่ตั้งของตำบลต่างๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรพล (2545) ได้ศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป่าชุมชน ในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งการศึกษาศักยภาพของ อบต. ในการจัดการป่าชุมชนเป็นการศึกษาถึงความพร้อมของ อบต. ในการจัดการป่าชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพของ อบต. ในการจัดการป่าชุมชนด้านการวางแผน ได้แก่ จำนวนแหล่งข่าวสารเรื่องป่าชุมชนที่สมาชิกได้รับและทัศนคติเกี่ยวกับป่าชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพของ อบต.

ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ การปรึกษาหารือกับเพื่อนสมาชิก และทัศนคติเกี่ยวกับป่าชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพของ อบต. ด้านการประเมินผล ได้แก่ จำนวนแหล่งข่าวสารเรื่องป่าชุมชนที่สมาชิกได้รับ กับความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการป่าชุมชน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในภาพรวม 3 ด้าน (การวางแผน การปฏิบัติการ การประเมินผล) ได้แก่ จำนวนแหล่งข่าวสารเรื่องป่าชุมชนที่สมาชิกได้รับ และทัศนคติเกี่ยวกับป่าชุมชน ซึ่งผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพหรือความพร้อมของ อบต. ในการจัดการป่าชุมชนต่อไป

จิระศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาการกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าที่ควรนำมาใช้ในการบริหารจัดการคือ รายได้เฉลี่ยของประชากร จำนวนราษฎรที่ทำงานเกี่ยวกับการควบคุมไฟฟ้า และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุม

ประสพโชค (2546) ได้ศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการไฟฟ้า : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งการศึกษาศักยภาพของ อบต. ในการจัดการไฟฟ้าเป็นการศึกษาถึงความพร้อมของ อบต. ในการจัดการไฟฟ้า พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ได้แก่งบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล และความรู้เกี่ยวกับการจัดการไฟฟ้า สำหรับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ (55.9%) ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการไฟฟ้าอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าไฟฟ้าเกิดจากการกระทำของมนุษย์คิดเป็นร้อยละ 28.6 โดยมีสาเหตุมาจากการเข้าไปเก็บหาของป่า เผาป่า เพื่อทำการเกษตรกรรม และชุมชนยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับไฟฟ้าน้อย คิดเป็นร้อยละ 28.6

สุพงษ์ชัย (2546) ได้ศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี ในการควบคุมไฟฟ้า ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าน้อย (ร้อยละ 58) ปัจจัยจำนวนกลุ่มอาสาสมัครดับไฟฟ้า เครื่องมือและอุปกรณ์ดับไฟฟ้า และความรู้ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ มีผลต่อความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ในการควบคุมไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนประชากรในพื้นที่ จำนวนพื้นที่ป่าในความรับผิดชอบ จำนวนยานพาหนะที่ใช้ในการควบคุมไฟฟ้า จำนวนครั้งที่เกิดไฟไหม้ป่า การได้รับการฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟฟ้า และรายรับขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ในการควบคุมไฟฟ้าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญชัย (2548) ได้ศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ อาชีพรอง การฝึกอบรมและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ กรรมสิทธิ์ถือครองที่ดิน และการรับรู้ข่าวสาร

วิศิษฐ์ (2548) ได้ศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้า จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้า ในท้องที่จังหวัดชลบุรี ได้แก่ อายุ อาชีพรอง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

สุชาติ (2548) ได้ศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้า จังหวัดนครราชสีมา จากผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้า คือ จำนวนพื้นที่ป่าในความรับผิดชอบ ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ดับไฟฟ้า จำนวนหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และระยะทางจากสถานีควบคุมไฟฟ้าถึงที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทั้งห้าปัจจัยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ธรรมรงค์ (2547) ได้ศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้าพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่าจากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิก อบต. ในการควบคุมไฟฟ้า พบว่า อายุและความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิก อบต. พื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

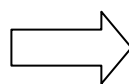
สิทธิชัย (2547) ได้ศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟฟ้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง จังหวัดพิษณุโลก และเพชรบูรณ์ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการและการมีส่วนร่วมของสมาชิก อบต. ในการควบคุมไฟฟ้า ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน ระยะห่างของที่อยู่อาศัยจากป่า ขนาดการถือครองที่ดิน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับไฟฟ้า ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ การได้รับการฝึกอบรม การได้รับการณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้านไฟฟ้า การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ และความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้ :

ตัวแปรอิสระ

1. ระดับการศึกษา
2. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน (ปี)
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกอบต. (ปี)
4. อาชีพรอง
5. รายได้ครัวเรือน (บาท)
6. ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
7. จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
8. การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน
9. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
- 10 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ตัวแปรตาม

ความพร้อมของสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล
ในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลน

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. อาชีพรอง มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
5. รายได้ครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
7. จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
8. ประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

9. ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

10. และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร ข้อมูล และแผนที่ แสดงพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. แบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้รับอิสระในการตอบและแสดงความคิดเห็น แบบสอบถามประกอบด้วย :
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 - ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
 - ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่บ่งชี้ความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
 - ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหา
3. คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป
4. อุปกรณ์เครื่องเขียน

วิธีการ

การศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงครามแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลน และประชากรที่จะทำการศึกษาในท้องที่จังหวัดสมุทรสงคราม ข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่ได้มีการศึกษามาแล้ว เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. การสร้างแบบสอบถาม

จัดทำแบบสอบถามโดยศึกษาจากตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และข้อมูลที่เกี่ยวข้องสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ และแบบกรอกข้อความลงในช่องว่างของแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยจะมีคำถามให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ผิดหรือถูก

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่บ่งชี้ในเรื่องความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ในเรื่องความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ใกล้เคียงองค์การบริหารส่วนตำบล

3. การศึกษาประชากรเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมาย โดยเริ่มจากทำการคัดเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่ป่าชายเลนรับผิดชอบ ทั้งหมด 5 องค์การบริหารส่วนตำบล (จากองค์การบริหารส่วนตำบล

33 แห่ง ในจังหวัดสมุทรสงคราม) คือ โดยมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนทั้งสิ้น 80 คน ดังนี้

3.1 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคนจำนวน	16	คน
3.2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้วจำนวน	18	คน
3.3 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางจะเกร็งจำนวน	12	คน
3.4 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมใหญ่จำนวน	16	คน
3.5 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยี่สารจำนวน	18	คน
รวมจำนวน	80	คน

ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงกับพื้นที่ป่าชายเลนจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีพื้นที่ป่าชายเลนรับผิดชอบ

4. การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อจัดทำแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดสอบ ดังนี้

4.1. ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เนื้อหา ภาษาและถ้อยคำที่ใช้ในการสอบถามกลุ่มเป้าหมาย โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา และนำคำแนะนำมาปรับปรุง แก้ไข แบบสอบถาม

4.2. ทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (pre-test) กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องที่จังหวัดสมุทรสาครที่มีพื้นที่ป่าชายเลนใกล้เคียงกับจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 30 ราย จากนั้นทำการทดสอบหาความเชื่อมั่นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทำการประเมินผลหาความเชื่อมั่นของ Scale ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.6312 และ 0.8961 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เข้าพบสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งให้ข้อมูลและปัญหาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลตามแบบสอบถามที่กำหนดไว้เพื่อถามเกี่ยวกับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลออกเป็นตอน ๆ เพื่อง่ายแก่การวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลบางประการของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จากคำถามปลายเปิดและปลายปิด

ตอนที่ 2 การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจะมีการตั้งคำถามวัดความรู้ โดยในแต่ละข้อจะมีการกำหนดคำตอบที่ถูกต้องไว้ล่วงหน้าแล้ว และมีการให้คะแนนดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ได้แบ่งระดับความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน

ระดับความรู้ความเข้าใจ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย

ต่ำ

มากกว่าค่าเฉลี่ย

สูง

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ต่ำ หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่ค่อยรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากนัก โดยมีค่าเท่ากับคะแนนเฉลี่ย

2. ระดับความรู้สูง หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นอย่างดี โดยมีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามวัดความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีปัจจัยที่ใช้วัดความพร้อม ดังนี้

1. งบประมาณเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ	ให้คะแนน 0
ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการบางปี	ให้คะแนน 1
ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการทุกปี	ให้คะแนน 2

2. การจัดทำแผน การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ไม่เคยจัดทำแผนงาน / โครงการ	ให้คะแนน 0
จัดทำแผนงาน ฯ บางปี	ให้คะแนน 1
มีการบรรจุแผนงาน ฯ ทุกปี	ให้คะแนน 2

2.2 การบรรจุแผนงาน / โครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในแผนงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

เคยบรรจุแผนงาน	ให้คะแนน 0
บรรจุแผนงานในบางปี	ให้คะแนน 1
บรรจุแผนงานทุกปี	ให้คะแนน 2

2.3 การปฏิบัติงานตามแผนงาน / โครงการ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลนที่กำหนดไว้ในแผนประจำปีและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผน ให้คะแนน 0

สามารถปฏิบัติงานได้เพียงบางปี ให้คะแนน 1

สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่วางไว้ทุกปี ให้คะแนน 2

3. การดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

3.1 เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลน

ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้ให้คะแนน 0

มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้แต่ไม่เพียงพอให้คะแนน 1

มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอให้คะแนน 2

3.2 มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับประโยชน์
และคุณค่า/การอนุรักษ์/และการฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน

ไม่เคยประชาสัมพันธ์ ให้คะแนน 0

ประชาสัมพันธ์บางโอกาส ให้คะแนน 1

ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ให้คะแนน 2

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

4.1 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ไม่เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้คะแนน 0

เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบางขั้นตอน ให้คะแนน 1

เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน ให้คะแนน 2

4.2 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ไม่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้คะแนน 0

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในบางขั้นตอน ให้คะแนน 1

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน ให้คะแนน 2

4.3 โอกาสของประชาชนในพื้นที่จะตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อร่วมดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

มีโอกาสน้อยมาก ให้คะแนน 0

มีโอกาส แต่ต้องได้รับการสนับสนุน ให้คะแนน 1

มีโอกาส จัดตั้งได้ง่าย ให้คะแนน 2

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะแบ่งระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็น 2 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{2 - 0}{2} \\ &= 1.0\end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแบ่งความหมายของระดับการให้คะแนนได้ ดังนี้

1. ระดับคะแนน 0.00-1.00 แสดงว่า ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับต่ำ
2. ระดับคะแนน 1.01-2.00 แสดงว่า ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับสูง

7.สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้วิธีไคสแควร์ (Chi-square) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พร้อมนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลและวิจารณ์

การศึกษาเรื่อง ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม ได้นำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนที่ 3 ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษา ปรากฏดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. เพศ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ทำการศึกษาจำนวน 72 ราย พบว่า ร้อยละ 87.5 เป็นเพศชาย และร้อยละ 12.5 เป็นเพศหญิง ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้นำชุมชน โดยยังให้ความสำคัญกับเพศชาย ในการที่จะเป็นผู้นำชุมชนหรือท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับเพศหญิงรองลงมา

2. อายุ จากการศึกษาพบว่า อายุของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉลี่ยเท่ากับ 41 ปี อายุสูงสุด คือ 67 ปี ในขณะที่อายุต่ำสุด คือ 25 ปี โดยช่วงอายุ 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.7 และรองลงมา คือ ช่วงอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.6 ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุเฉลี่ย 41 ปี การที่คนในชุมชนคัดเลือกกลุ่มอายุดังกล่าวอาจเป็นเพราะมีความคิดว่า อยู่ในช่วงอายุที่มีความรับผิดชอบมากในการทำงานทั้งในเรื่องอาชีพหลักและอาชีพรอง และคิดว่าถ้าอายุต่ำกว่านี้ความรับผิดชอบและประสิทธิภาพการทำงานอาจจะน้อย และไม่มีความคล่องตัวในการทำงานมากนัก

3. ระดับการศึกษา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษ ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาร้อยละ 25.0 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และร้อยละ 20.8 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเนื่องจากคนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่มากเหมือนสมัยก่อน

4. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน จากการศึกษพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษ ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.1 มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนี้อยู่แล้ว โดยมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในตำบลที่ทำการศึกษไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.2 เท่ากับกลุ่มที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี และกลุ่มที่ย้ายมาอยู่มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.6 ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนี้ และในการคัดเลือกคนที่จะเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเลือกผู้ที่เกิดในตำบลนี้เป็นส่วนใหญ่ เพราะจะได้มีการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

5. ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 1-4 ปี ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 33.3 ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 5-8 ปี ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1-4 ปี ซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 5-8 ปี ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อครบวาระประชาชนในท้องถิ่นอาจจะเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่แทน เพราะอยากได้นโยบายใหม่ ๆ มาพัฒนาท้องถิ่น

6. อาชีพรอง จากการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษาลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือการทำกรประมง คิดเป็นร้อยละ 23.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละเท่ากันคือร้อยละ 13.9 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น เลยคิดเป็นร้อยละ 8.3 นอกนั้นประกอบอาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 2.8 ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะทำธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายควบคู่ไปกับการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่สามารถทำควบคู่กับการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้สะดวก

7. รายได้ของครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาร้อยละ 26.4 มีรายได้ครัวเรือน 10,001-15,000 บาท ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.9 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการค้าขายหรือการทำธุรกิจส่วนตัว ซึ่งมีความไม่แน่นอนในรายได้ที่จะนำมาเลี้ยงครอบครัว

8. ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 30.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาร้อยละ 22.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 1-2 ครั้ง/เดือน ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมาก มีเป็นส่วนน้อยที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทำงานในหน่วยงานราชการจึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมาก

9. แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 18.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมาจากโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 16.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังมีชีวิตที่เป็นแบบเฉพาะของท้องถิ่นเอง ยังมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่เป็นช่องทางแบบดั้งเดิม คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ หอกระจายข่าว และจากหนังสือพิมพ์ ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเองก็มีการให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และศึกษาดูงานในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งอาจจะไม่ทั่วถึงทุกคน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์

10. การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนโดยใช้เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน คิดเป็นร้อยละ 19.1 รองลงมาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนโดยใช้เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำคิดเป็นร้อยละ 17.8 ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนทางด้านการประมงเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่ติดทะเล และมีคลองจำนวนมาก แหล่งอาหารโปรตีนส่วนใหญ่จึงได้มาจากสัตว์น้ำ

11. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จากการศึกษพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 34.1 มีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์การปลูกป่าชายเลน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน รองลงมาร้อยละ 27.5 มีส่วนร่วมในการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมวิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ดังตารางที่ 1

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในด้านต่าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม/สัมมนา/ประชุม วิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การปลูกป่าชายเลน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการอนุรักษ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับความสนพระทัยจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จึงทำให้หน่วยงานราชการหลาย ๆ ฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น

ตารางที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด
สมุทรสงคราม

N = 72		
ข้อมูลที่ทำการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	63	87.5
หญิง	9	12.5
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	8	11.5
31-40 ปี	22	30.6
41-50 ปี	30	41.7
51-60 ปี	10	13.9
มากกว่า 60 ปี	2	2.8
ค่าสูงสุด = 67		
ค่าต่ำสุด = 25		
ค่าเฉลี่ย = 42.5		
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	18	25.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	15	20.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	22	30.6
ปวส./อนุปริญญา	8	11.1
ปริญญาตรี	9	12.5
4. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน		
เกิดในตำบลนี้	62	86.0
ย้ายมาจากที่อื่น	10	14.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N = 72

ข้อมูลที่ทำการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
5. ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกอบต.		
1-4 ปี	48	66.7
5-8 ปี	24	33.3
ค่าสูงสุด = 8		
ค่าต่ำสุด = 1		
ค่าเฉลี่ย = 3.85		
6. อาชีพรอง		
เกษตรกรรม/ ประมง/ ปศุสัตว์	27	37.5
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	27	37.5
รับจ้าง	10	13.9
อื่น ๆ	8	11.1
7. รายได้ของครัวเรือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	28	38.9
10,001-15,000 บาท	19	26.4
มากกว่า 15,000 บาท	25	34.7
ค่าสูงสุด = 50,000		
ค่าต่ำสุด = 4,000		
ค่าเฉลี่ย = 16,555		
8. ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน		
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	22	30.6
1-2 ครั้ง/เดือน	16	22.2
1-2 ครั้ง/ 3 เดือน	15	20.8
1-2 ครั้ง/6 เดือน	11	15.3
1-2 ครั้ง/ปี	8	11.1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลที่ทำการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
9. จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์		
ทรัพยากรป่าชายเลน		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว	40	16.4
วิทยุประจำหมู่บ้าน	12	5.0
โทรทัศน์	45	18.6
หนังสือพิมพ์	34	14.0
เอกสารวิชาการ	23	9.5
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	18	7.4
องค์การพัฒนาเอกชน (NGOs)	7	2.9
การฝึกอบรม ประชุม สัมมนา	26	10.7
การศึกษาดูงาน	26	10.7
อินเทอร์เน็ต	8	3.3
อื่น ๆ	3	1.2
10. การได้รับประโยชน์จากทรัพยากร		
ป่าชายเลน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ตัดไม้จากป่าชายเลนไปขาย	9	2.9
ตัดไม้จากป่าชายเลนไปทำเชื้อเพลิง	11	3.5
ตัดไม้จากป่าชายเลนไปเผาถ่าน	16	5.1
เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน	60	19.1
เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	56	17.8
เป็นแหล่งดักจับสัตว์น้ำ	29	9.2
เป็นพื้นที่เตรียมไว้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำใน		
อนาคต	33	10.5
เป็นแหล่งพักผ่อน/ท่องเที่ยว	51	16.2
ใช้ป้องกันคลื่นลมจากทะเล	49	15.6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลที่ทำการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
11. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร		
ป่าชายเลน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การฝึกอบรม/สัมมนา/ประชุมวิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	38	27.5
การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การปลูกป่าชายเลน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน	47	34.1
การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	29	21.0
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	22	15.9

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ ใช่-ไม่ใช่ จำนวน 24 ข้อ ให้คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน นำคะแนนมารวมกัน ซึ่งจากจำนวนกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาจำนวน 72 ราย มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 22 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 9 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.38 คะแนน จากนั้นจัดกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน

ระดับความรู้ความเข้าใจ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 17 คะแนน

ต่ำ

มากกว่า 17 คะแนน

สูง

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลน

ข้อความ	n = 72	
	ใช่ จำนวน(ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน(ร้อยละ)
1. ป่าชายเลนมีอีกชื่อหนึ่งว่า ป่าโกงกาง	39 (54.17)	33 (45.83)
2. ป่าชายเลนสามารถพบได้ในบริเวณแม่น้ำลำคลองทั่วไป	32 (44.44)	40 (55.56)
3. ต้นจากไม่ถือเป็นทรัพยากรป่าชายเลน	37 (51.39)	35 (48.61)
4. ต้นไม้ในป่าชายเลนทุกชนิดจะมีวิธีการสืบพันธุ์โดยใช้ฝัก ทุกชนิด	38 (52.78)	34 (47.22)
5. ป่าชายเลนมีบทบาทในการรักษาสมดุลของธรรมชาติ	70 (97.22)	2 (2.78)
6. ป่าชายเลนทำให้ความเสียหายจากคลื่นลมในบริเวณชายฝั่ง ลดลง	60 (83.33)	12 (16.67)
7. การทำนาเกลือไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลน	48 (66.67)	24 (33.33)
8. ป่าชายเลนเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ	70 (97.22)	2 (2.78)
9. การที่ป่าชายเลนลดลงทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดลงด้วย	66 (91.67)	6 (8.33)
10. ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับห่วงโซ่อาหารของระบบนิเวศ หญ้าทะเล	54 (75.00)	18 (25.00)
11. ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศปะการัง	40 (55.56)	32 (44.44)
12. น้ำเสียจากครัวเรือนทำให้ป่าชายเลนลดลง	41 (56.94)	31 (43.06)
13. น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ทำให้ป่าชายเลน ลดลง	53 (73.61)	19 (26.39)
14. ป่าชายเลนช่วยกรองน้ำเสียก่อนลงสู่ทะเล	59 (81.94)	13 (18.06)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	n = 72	
	ใช่ จำนวน(ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน(ร้อยละ)
15. ป่าชายเลนมักเป็นอุปสรรคต่อการเข้า-ออกของเรือประมง	57 (79.17)	15 (20.83)
16. ในการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งแบ่งเป็นเขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก และ เขตเศรษฐกิจ ข นั้น ในเขตเศรษฐกิจ ก ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ใน ทางการประมงได้	11 (15.28)	61 (84.72)
17. จากข้อ 16. ในเขตเศรษฐกิจ ข. ไม่สามารถใช้ประโยชน์ใน ทางการประมงได้	30 (41.67)	42 (58.33)
18. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นหน้าที่ของอบต. ใน พื้นที่แต่เพียงฝ่ายเดียว	62 (86.11)	10 (13.89)
19. ความร่วมมือจากรายการที่อยู่ในพื้นที่ทำให้การอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนให้ประสบผลสำเร็จ	69 (95.83)	3 (4.17)
20. การส่งเสริม ให้รายการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าชายเลนจะช่วยลดการทำลายป่าชายเลนได้	68 (94.44)	4 (5.56)
21. สมาชิกอบต. จะต้องมีหน้าที่ในการดูแล ค้ำครอง ทรัพยากร ป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ	61 (84.72)	11 (15.28)
22. สมาชิกอบต. จะต้องร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ	70 (97.22)	2 (2.78)
23. อบต. ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ บำรุงรักษาทรัพยากร ป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ	65 (90.28)	7 (9.72)
24. อบต. ไม่สามารถนำทรัพยากรจากป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตน รับผิดชอบมาใช้ประโยชน์ได้	51 (70.83)	21 (29.17)

จากผลการศึกษา พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม ร้อยละ 52.8 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในระดับสูง และร้อยละ 47.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในระดับต่ำ รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

N = 72 Mean = 17.38 Max = 22 Min = 9		
ข้อมูลที่ทำการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน		
ความรู้ต่ำ	34	47.2
ความรู้สูง	38	52.8

ส่วนที่ 3 ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบโดยให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประเมินความพร้อมในด้านงบประมาณ ด้านการจัดทำแผนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยมีคำถามจำนวน 9 ข้อ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม

n = 72

ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	จำนวน (ร้อยละ)	Mean	S.D.	ระดับ ความพร้อม
1. งบประมาณ				
ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อ ดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน				
ไม่ได้รับงบประมาณ	14(19.4)			
ได้รับงบประมาณบางปี	13(18.1)			
ได้รับงบประมาณทุกปี	45(62.5)	1.43	0.80	สูง
2. การจัดทำแผนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน				
2.1 มีการจัดทำแผนงาน /โครงการที่ เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลน				
ไม่เคยจัดทำแผน	13(18.1)			
จัดทำแผนบางปี	52(72.2)			
จัดทำแผนทุกปี	7(9.7)	0.92	0.32	ต่ำ
2.2 มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่ เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลน ในแผนงานประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล				
ไม่เคยบรรจุแผน	11(15.3)			
บรรจุแผนบางปี	28(38.9)			
บรรจุแผนทุกปี	33(45.8)	1.31	0.72	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

n = 72				
ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	จำนวน (ร้อยละ)	Mean	S.D.	ระดับ ความพร้อม
2.3 ปฏิบัติงานได้ตามแผนงาน / โครงการ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนที่กำหนดไว้ ในแผนประจำปีและแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล				
ไม่สามารถปฏิบัติได้	25(34.7)			
ปฏิบัติได้บ้างปี	29(40.3)			
ปฏิบัติได้ทุกปี	18(25.0)	0.90	0.77	ต่ำ
3. การดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน				
3.1 มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถ ปฏิบัติงานในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน				
ไม่มีเจ้าหน้าที่	24(33.3)			
มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ	36(50.0)			
มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ	12(16.7)	0.83	0.69	ต่ำ
3.2 มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ แก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับ ประโยชน์และคุณค่า/การอนุรักษ์/ และการฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน				
ไม่เคยประชาสัมพันธ์	32(44.4)			
กระทำบางโอกาส	19(26.4)			
กระทำอย่างต่อเนื่อง	21(29.2)	0.85	0.85	ต่ำ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

n = 72				
ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	จำนวน (ร้อยละ)	Mean	S.D.	ระดับ ความพร้อม
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่				
4.1 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน				
ไม่เปิดโอกาส	10(13.9)			
เปิดโอกาสบางขั้นตอน	14(19.4)			
เปิดโอกาสทุกขั้นตอน	48(66.7)	1.53	0.73	สูง
4.2 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน				
ไม่มีประชาชนเข้าร่วม	11(15.3)			
ประชาชนเข้าร่วมบางขั้นตอน	18(25.0)			
ประชาชนเข้าร่วมทุกขั้นตอน	43(59.7)	1.44	0.74	สูง
4.3 โอกาสในการที่ประชาชนในพื้นที่จะตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อร่วมดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน				
มีน้อย	8(11.1)			
มีปานกลาง	54(75.0)			
มีมาก	10(13.9)	1.03	0.50	สูง
ระดับความพร้อมโดยรวม		1.13	0.49	สูง

จากการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.13 นั่นคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม มีความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในระดับสูงคิดเป็น ร้อยละ 56.9 และความพร้อมต่ำ คิดเป็นร้อยละ 43.1 รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

N = 72

ระดับความพร้อมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	จำนวน	ร้อยละ
สูง	41	56.9
ต่ำ	31	43.1

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยเลือกเอาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ได้แก่ อาชีพครอง ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน รวมทั้งสิ้น 10 ปัจจัย นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้วิธีการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยแบ่งระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนออกเป็น 2 ระดับ คือ มีความพร้อมในระดับมาก และน้อย แล้วทำการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดกับระดับความพร้อม โดยใช้สถิติไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์และความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จากการศึกษาได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาค่ำกว่า คือ ร้อยละ 64.7 เปรียบเทียบกับ 59.5 และ 44.4 ตรงกับระดับการศึกษา ปริญญาตรี มัธยมศึกษา และประถมศึกษา ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการศึกษา โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.436 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสายงานด้านการปกครอง และการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ทำให้ภูมิหลังด้านการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละคนไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ระดับการศึกษา	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	10 (55.6)	8 (44.4)	18 (100.0)
มัธยม	15 (40.5)	22 (59.5)	37 (100.0)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	6 (35.3)	11 (64.7)	17 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 1.660 df = 2 Significance = 0.436

สมมติฐานที่ 2 ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จากการศึกษาได้แบ่งระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลที่ตนเองเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับกลุ่มที่ย้ายมาจากที่อื่น โดยผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานนานมีความพร้อมในระดับสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานน้อย คือ ร้อยละ 58.1 เปรียบเทียบกับ 50.0 ซึ่งตรงกับกลุ่มที่มีภูมิลำเนาในตำบลนี้ และกลุ่มที่ย้ายมาจากถิ่นอื่น ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่าค่า significance เท่ากับ 0.633 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.1 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนี้ ไม่ได้ย้ายมาจากที่อื่น จึงทำให้ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานไม่มีผลกับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน รายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานและความพร้อมของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การตั้งถิ่นฐาน	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
ภูมิลำเนาอยู่ในตำบล	26 (41.9)	36 (58.1)	62 (100.0)
ย้ายมาจากถิ่นอื่น	5 (50.0)	5 (50.0)	10 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 0.228 df = 1 Significance = 0.633

สมมติฐานที่ 3 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจากการศึกษาแบ่งระดับการวัดเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1-4 ปี และมากกว่า 5-8 ปี ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมากมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยกว่า คือ ร้อยละ 75.0 เปรียบเทียบกับ 47.9 ตรงกับระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 5-8 ปี และระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1-4 ปี ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้ไคสแควร์ พบว่าค่า significance เท่ากับ 0.029 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำงานมาเป็นระยะเวลานานกว่าน่าจะรู้รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่า จึงทำให้สมาชิก

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนานกว่ามีความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่า รายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก อปต.	ระดับความพร้อมของสมาชิกอปต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
1-4 ปี	25(52.1)	23(47.9)	48(100.0)
5-8 ปี	6(25.0)	18(75.0)	24(100.0)
รวม	31(43.1)	41(56.9)	72(100.0)

ไคสแควร์ = 4.787 df = 1 Significance = 0.029

สมมติฐานที่ 4 อาชีพรองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

อาชีพรองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำควบคู่ไปกับการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จัดเป็นกลุ่มอาชีพได้ 2 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ประมง ปศุสัตว์ และ 2. กลุ่มอาชีพรองอื่น เช่น ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง เป็นต้น จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างอาชีพรองทางด้านเกษตรกรรม มีความพร้อมในระดับสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างอาชีพรองอื่น ๆ คือ ร้อยละ 59.3 และ 55.6 ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับอาชีพรอง โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.759 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า อาชีพรองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีอาชีพรอง คือ ค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว ซึ่งอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อีกทั้งต้องทุ่มเทกับธุรกิจของตนจึงไม่มีเวลาว่างในการเตรียมพร้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนรายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพรองและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

อาชีพรอง	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
เกษตรกรรม	11 (40.7)	16 (59.3)	27 (100.0)
อื่น ๆ	20 (44.4)	25 (55.6)	45 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 0.094 df = 1 Significance = 0.759

สมมติฐานที่ 5 รายได้ครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

รายได้ครัวเรือนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มรายได้น้อย (ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน) กลุ่มรายได้ปานกลาง (10,001-15,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน) กลุ่มรายได้สูง (มากกว่า 15,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน) ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนปานกลางมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนสูงและน้อย คือ ร้อยละ 68.4 เปรียบเทียบกับ 53.6 และ 52.0 ตรงกับ รายได้ครัวเรือน 10,001-15,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน รายได้ครัวเรือนมากกว่า 15,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน) และรายได้ครัวเรือนไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับรายได้ครัวเรือน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่าค่า significance เท่ากับ 0.497 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับ

นัยสำคัญ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า รายได้ครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต้องการในการใช้จ่ายของแต่ละครัวเรือนทางด้านอุปโภคและบริโภคไม่เท่ากัน อีกทั้งรายได้ของครัวเรือนเป็นรายได้ที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายในส่วนอื่น ดังนั้นถึงแม้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีรายได้มาก แต่ก็มีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นมากเหมือนกัน จึงส่งผลให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนรายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ครัวเรือนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

รายได้ครัวเรือน	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	13 (46.4)	15 (53.6)	28 (100.0)
10,001-15,000 บาท มากกว่า	6 (31.6)	13 (68.4)	19 (100.0)
15,000 บาท	12 (48.0)	13 (52.0)	25 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 1.4 df = 2 Significance = 0.497

สมมติฐานที่ 6 ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ มาก (มากกว่า 1-2 ครั้ง/ 3 เดือน) น้อย(น้อยกว่า 1-2 ครั้ง/3 เดือน) ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์

ทรัพยากรป่าชายเลนมากมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนน้อย คือ ร้อยละ 61.1 และ 39.2 เปรียบเทียบกับ ตรงกับ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มากกว่า 1-2 ครั้ง/ 3 เดือน และน้อยกว่า 1-2 ครั้ง/ 3 เดือน ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.025 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความถี่ในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากหรือได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารบ่อยก็จะทำให้ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้นด้วย รายละเอียดตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลนและระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน

ความถี่ในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
มากกว่า 1-2 ครั้ง/ 3 เดือน	13(49.1)	25(61.1)	38 (100.0)
น้อยกว่า 1-2 ครั้ง/ 3 เดือน	18(58.1)	16(39.2)	34 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 6.800 df = 1 Significance = 0.033

สมมติฐานที่ 7 จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหลากหลายแหล่งข้อมูล เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารวิชาการ การฝึกอบรม สัมมนา เป็นต้น ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่าตัวอย่างที่มีจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนน้อย คือ ร้อยละ 64.6 เปรียบเทียบกับ 41.7 ตรงกับ จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมากกว่า 3 แหล่งข้อมูล และจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ 1-3 แหล่งข้อมูล ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.064 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับชนิดของแหล่งข้อมูลด้วยว่ามาจากแหล่งใดเพราะจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอาจมีจำนวนเท่ากันแต่ชนิดของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอาจจะมาจากคนละแหล่งกัน เป็นผลให้จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนไม่มีผลต่อความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน รายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ ได้รับ	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
1-3 แหล่ง	14 (58.3)	10 (41.7)	24 (100.0)
มากกว่า 3 แหล่ง	17 (35.4)	31 (64.6)	48 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 3.427 df = 1 Significance = 0.064

สมมติฐานที่ 8 จำนวนประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษามีการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนที่หลากหลาย ทั้งประโยชน์ทางตรง เช่น การนำไม้จากป่าชายเลนมาขาย เผาถ่าน ทำเชื้อเพลิง ใช้เป็นแหล่งจับสัตว์น้ำ เป็นต้น ส่วนประโยชน์ทางอ้อม เช่น เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เป็นที่ป้องกันคลื่นลมทะเล เป็นต้น ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนน้อยมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่าตัวอย่างที่มีจำนวนประเภทการได้รับประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนมาก คือ ร้อยละ 64.3 เปรียบเทียบกับ 46.7 ตรงกับ จำนวนประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน 1-4 ประเภท และจำนวนประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนมากกว่า 4 ประเภท ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับจำนวนประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.137 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

ไว้ แสดงว่า จำนวนประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิถีชีวิตของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนเพื่อกิจการใดบ้าง ซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละคนอาจมีการใช้ประโยชน์มากหรือน้อยไม่เท่ากัน จึงทำให้ประเภทการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนไม่มีผลต่อความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน รายละเอียดตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จำนวนประเภทการได้รับประโยชน์ จากทรัพยากร ป่าชายเลน	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
1-4 ประเภท	15 (35.7)	27 (64.3)	42 (100.0)
มากกว่า 4 ประเภท	16 (53.3)	14 (46.7)	30 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 2.216 df = 1 Significance = 0.137

สมมติฐานที่ 9 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การฝึกอบรม/สัมมนา/ประชุมวิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 2) การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การปลูกป่าชายเลน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน 3) การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยให้คะแนนในการมีส่วนร่วมในการ

อนุรักษ์ข้อละ 1 คะแนน นำคะแนนที่ได้มารวมกัน และแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1-2 คะแนน

มีส่วนร่วมในระดับน้อย

3-4 คะแนน

มีส่วนร่วมในระดับมาก

จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่าตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนน้อย คือ ร้อยละ 61.9 เปรียบเทียบกับ 54.9 ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.585 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยพบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับสูง แต่ทั้งนี้ก็ไม่ส่งผลให้เกิดความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อาจเนื่องมาจากการประเภของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งบางคนอาจมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม สัมมนาวิชาการ แต่บางคนอาจมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ หรือบางคนอาจมีส่วนร่วมโดยการวางแผน กำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หรือมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเหมือนกัน แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะไม่ได้นำแผนหรือความรู้ที่ได้มาปฏิบัติ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากทางงบประมาณไม่เพียงพอ หรือไม่ได้มีอยู่ในแผนงานประจำปีนั้น ๆ รายละเอียดตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
มีส่วนร่วมน้อย	23 (45.1)	28 (54.9)	51 (100.0)
มีส่วนร่วมมาก	8 (38.1)	13 (61.9)	21 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 0.298 df = 1 Significance = 0.585

สมมติฐานที่ 10 ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย มาก จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนน้อยมีความพร้อมในระดับสูงมากกว่าตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมาก คือ ร้อยละ 61.8 เปรียบเทียบกับ 52.6 ตามลำดับ

และเมื่อทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยใช้ไคสแควร์ พบว่า ค่า significance เท่ากับ 0.435 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยถึงแม้ว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในระดับสูงก็ตาม แต่อาจเป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน และส่วนใหญ่อาจให้ความสำคัญและพัฒนา

ทางด้านวัตถุและสาธารณูปโภคของชุมชนมากกว่า จึงไม่ให้ความสำคัญหรือตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่า ชายเลน	ระดับความพร้อมของสมาชิกอบต.		
	ความพร้อมต่ำ	ความพร้อมสูง	รวม
มีความรู้่น้อย	13 (38.2)	21 (61.8)	34 (100.0)
มีความรู้่มาก	18 (47.4)	20 (52.6)	38 (100.0)
รวม	31 (43.1)	41 (56.9)	72 (100.0)

ไคสแควร์ = 0.611 df = 1 Significance = 0.435

ตารางที่ 16 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม

ปัจจัยทดสอบสมมติฐาน	ไคสแควร์	Sig.
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน		
(1) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.787	0.029
(2) ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	6.800	0.033
ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน		
(1) ระดับการศึกษา	1.660	0.436
(2) ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน	0.228	0.633
(3) อาชีพรอง	0.094	0.759
(4) รายได้ครัวเรือน	1.400	0.497
(5) จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	3.427	0.064
(6) การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน	2.216	0.137
(7) ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	0.298	0.585
(8) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	0.611	0.435

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปผลการศึกษาเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-51 ปี สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสูงสุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับปวช. ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในตำบลนี้ มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1-4 ปี ส่วนใหญ่มักจะประกอบอาชีพคือ อาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่จะต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท มีการได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากโทรทัศน์มากที่สุด สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนโดยใช้ป่าชายเลนเพื่อประโยชน์ในการอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนโดยการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การปลูกป่าชายเลน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน

2. ระดับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม

ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนโดยวัดความพร้อมในด้านงบประมาณ ด้านการจัดทำแผนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยแบ่งวัดระดับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนออกเป็น 2 ระดับ จากผลการศึกษาพบว่า

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงครามมีความพร้อมในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 56.9

3. การทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจกับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม มี 2 ปัจจัย คือ (1) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก อบต. และ (2) ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม คือ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน อาชีพครอง รายได้ครัวเรือน จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในจังหวัดสมุทรสงคราม มีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนานกว่า จะมีความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนสูง ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยกว่า ก็มีความพร้อมในการอนุรักษ์ต่ำ ดังนั้นจึงควรมีการฝึกอบรมและความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกน้อย เพื่อให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์เป็นอย่างดี และยังสามารถเป็นผู้นำในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในท้องถิ่นของตนอีกด้วย

2. จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากจะมีความพร้อมสูงกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า ดังนั้น ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเองหรือหน่วยงานภาครัฐควรให้การรณรงค์และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนโดยอาจผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หรือหอกระจายข่าวของหมู่บ้านเพื่อที่จะได้เพิ่มจำนวนของผู้ที่มีความพร้อมสูงให้มากขึ้น ซึ่งจะประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนต่อไป

3. จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนทางด้านกฎหมาย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง

เนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้กรมป่าไม้มีการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่บางส่วนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลภายในปีงบประมาณ 2553 ซึ่งเหลือเวลาอีก 3 ปี รัฐบาลก็จะโอนอำนาจหน้าที่ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นรัฐจึงควรมีการอบรมความรู้ทางด้านกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปเกี่ยวกับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ผู้วิจัยเห็นว่า

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้ป่าชายเลนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในแง่กฎหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนด้วย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2523. จิตวิทยาการศึกษา. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

กระมล ทองธรรมชาติ และสมบุรณ์ สุขสำราญ. 2537. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข. คณะรัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กรมการปกครอง. 2539. บันทึกนักปกครอง . 2540. โรงพิมพ์ ดีแอลเอส, กรุงเทพฯ.

กองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม. 2544. ฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

เกษม จันทร์แก้ว. 2530. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

จีระศักดิ์ แสนชาติ. 2546. การกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าไปสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาวิวัฒน์ ศรีแก้ว. 2542. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (แก้ไขเพิ่มเติม) ระเบียบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา, กรุงเทพฯ.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. กรมการปกครองท้องถิ่นไทย. บริษัทพิมพ์เนชั่นดิง จำกัด, กรุงเทพฯ.

ดาร์รัตน์ พลเศรษฐเลิศ. 2546. ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับมือภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดวงศิริ ปณิธานธรรม. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เดือนใจ เศรษฐ์สักโก. 2524. แบบฝึกหัดความพร้อมทางการเรียน. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
กรุงเทพฯ.

ธรรมรงค์ จิตะเจริญ. 2547. ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุม
ไฟฟ้าพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิวัติ เรืองพานิช .2546. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 4.
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิรนาม .2547. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.
2547 . สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, กรุงเทพฯ.

บุญชัย ชูเฉลิมมงคลกุล. 2548. ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. 2526. การปกครองท้องถิ่น. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ .

ประสพโชค พึ่งปรีดา. 2546. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการไฟฟ้า :
กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2537. การปกครองท้องถิ่นไทย. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,
กรุงเทพฯ.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2542. การประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนตำบล. รายงานวิจัยเสนอกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพฯ.

วันชัย อิงปัญญาภ. 2536. ป่าชายเลน. บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, พิมพ์ครั้งที่1.

วิศิษฐ์ ฉวีชัย. 2548. ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟป่า จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิทธิชัย นุชชัยเหล็ก. 2547. ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟป่าพื้นที่อุทยานแห่งชาติแสงหลวง จังหวัดพิษณุโลกและเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สนธิ อักษรแก้ว. 2541. ป่าชายเลน นิเวศวิทยาและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุชาติ เขมวรัตน์. 2548. ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟป่าจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุโท เจริญสุข. 2519. จิตวิทยาการศึกษา. สำนักพิมพ์แพรวพิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล หจก, กรุงเทพฯ.

สุพงษ์ชัย บุญมี. 2546. . ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี ในการควบคุมไฟป่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรพล กลิ่นพันธุ์. 2545. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป่าชุมชนในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน
กปร.) . 2543. สวนป่าชายเลนทูลกระหม่อม เล่มที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ.

สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2543. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนเพื่อ
การพัฒนาอย่างยั่งยืน.

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน. ม.ป.ป. ทรัพยากรป่าชายเลน. กรมทรัพยากรทางทะเลและ
ชายฝั่ง. (เอกสารแผ่นพับ)

อาทร เขียวปราณี. 2520. คู่มือการเรียนรู้จิตวิทยาการศึกษา. โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, กรุงเทพฯ.

อารีย์ พันธมณี. 2534. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. สำนักพิมพ์เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด,
กรุงเทพฯ.

Downing,J. and D.Thrackrey . 1971. **Reading Readiness** อ้างโดย เดโช ปลื้มใจ. 2546. ความ
พร้อมของข้าราชการสังกัดส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ภาคใต้ตอนบน)
สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในการปฏิบัติงาน
อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม

โดย

นางสาววิรัตน์ เหลืองทองวัฒนา
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลไปศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสงคราม จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะได้นำไปทำการศึกษาวิจัย เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการจัดการวางแผนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ และรวมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในภาพรวมของประเทศต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือ และได้แสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามนี้

แบบสอบถามเลขที่

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม.....

ตำแหน่งของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบล.....

บ้านเลขที่ปัจจุบัน หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

วัน เดือน ปี ที่ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความหรือใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความซึ่งตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริง ของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ประถมศึกษา☐ มัธยมศึกษาตอนต้น☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.☐ ปวศ. /อนุปริญญา☐ปริญญาตรี☐ปริญญาโทหรือสูงกว่า

4. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

☐ เกิดในตำบลนี้☐ ย้ายถิ่นมาจากที่อื่น ระบุ

5. ระยะเวลาที่ท่านมาตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านนี้.....ปี

11. การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ตัดไม้จากป่าชายเลนไปขาย ☐ ตัดไม้จากป่าชายเลนไปทำฟืน/เชื้อเพลิง
- ☐ ตัดไม้จากป่าชายเลนไปเผาทำถ่าน ☐ ใช้เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน
- ☐ ใช้เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ☐ เป็นแหล่งดักจับสัตว์น้ำเพื่อบริโภค/ขาย
- ☐ เป็นพื้นที่เตรียมไว้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอนาคต
- ☐ ใช้เป็นแหล่งพักผ่อน/ท่องเที่ยว ☐ ใช้ป้องกันคลื่นลมจากทะเล

12. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของสมาชิกองค์การบริหารส่วน

ตำบล

- ☐ การฝึกอบรม /สัมมนา /ประชุมวิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
- ☐ การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การปลูกป่าชายเลน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การป้องกันรักษาทรัพยากรป่าชายเลน
- ☐ การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
- ☐ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายคำถามในแต่ละข้อที่ท่านมีความเห็นว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เพียงข้อละคำตอบเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ป่าชายเลนมีอีกชื่อหนึ่งว่า ป่าโกงกาง		
2. ป่าชายเลนสามารถพบได้ในบริเวณแม่น้ำลำคลองทั่วไป		
3. ต้นจากไม่ถือเป็นทรัพยากรป่าชายเลน		
4. ต้นไม้ในป่าชายเลนทุกชนิดจะมีวิธีการสืบพันธุ์โดยใช้ฝักทุกชนิด		
5. ป่าชายเลนมีบทบาทในการรักษาสมดุลของธรรมชาติ		
6. ป่าชายเลนทำให้ความเสียหายจากคลื่นลมในบริเวณชายฝั่งลดลง		
7. การทำนาเกลือไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลน		
8. ป่าชายเลนเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ		
9. การที่ป่าชายเลนลดลงทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดลงด้วย		
10. ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับห่วงโซ่อาหารของระบบนิเวศหญ้าทะเล		
11. ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศปะการัง		
12. น้ำเสียจากครัวเรือนทำให้ป่าชายเลนลดลง		
13. น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ทำให้ป่าชายเลนลดลง		
14. ป่าชายเลนช่วยกรองน้ำเสียก่อนลงสู่ทะเล		
15. ป่าชายเลนมักเป็นอุปสรรคต่อการเข้า-ออกของเรือประมง		
16. ในการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งแบ่งเป็นเขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก และ เขตเศรษฐกิจ ข นั้น ในเขตเศรษฐกิจ ก ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ในทางประมงได้		
17. จากข้อ 16. ในเขตเศรษฐกิจ ข. ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในทางประมงได้		
18. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นหน้าที่ของอบต. ในพื้นที่แต่เพียงฝ่ายเดียว		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
19. ความร่วมมือจากรายการที่อยู่ในพื้นที่ทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้ประสบผลสำเร็จ		
20. การส่งเสริม ให้รายการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลนจะช่วยลดการทำลายป่าชายเลนได้		
21. สมาชิก อบต. จะต้องมีหน้าที่ในการดูแล ค้ำครอง ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ		
22. สมาชิก อบต. จะต้องร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ		
23. อบต. ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ บำรุงรักษาทรัพยากรป่าชายเลน ในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ		
24. อบต. ไม่สามารถนำทรัพยากรจากป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ มาใช้ประโยชน์ได้		

ส่วนที่ 3 ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความหรือใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความซึ่งตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน

1. ด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไรบ้าง

- ☐ ไม่สามารถ จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการได้
- ☐ สามารถ จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการได้บางปี
- ☐ สามารถ จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการได้ทุกปี

ในปีที่ผ่านมางบประมาณที่จัดสรรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน งบประมาณร้อยละเท่าไรของงบประมาณทั้งหมด

2. ด้านการจัดทำแผน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและการนำแผนไปปฏิบัติ

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล มีแผนงาน /โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อย่างไรบ้าง

☐ ไม่มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

☐ มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ตามข้อเสนอของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยในรอบปีที่ผ่านมา มีจำนวน.....แผนงาน/โครงการ

☐ มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยในรอบปีที่ผ่านมา มีจำนวน.....แผนงาน/โครงการ

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในแผนงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร

☐ ไม่มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนไว้ในแผนงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

☐ มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนไว้ในแผนงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในบางปี โดยในรอบปีที่ผ่านมาจำนวน.....แผนงาน/โครงการ

☐ มีการบรรจุแผนงาน / โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนไว้ในแผนงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกปี โดยในรอบปีที่ผ่านมาจำนวน.....แผนงาน/โครงการ

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงาน / โครงการ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนที่กำหนดไว้ในแผนประจำปีและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร

☐ ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผน

☐ สามารถปฏิบัติงานได้เพียงบางแผนงานเท่านั้น โดยในรอบปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ..... ของแผนงานในด้านนี้

☐ สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่วางไว้ทุกแผนงาน โดยในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนแผนงานด้านนี้ทั้งหมด.....แผนงาน/โครงการ

3. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นอย่างไรบ้าง

☐ ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้

☐ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้ แต่ไม่เพียงพอ (มี เจ้าหน้าที่.....คน)

☐ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ (มีเจ้าหน้าที่.....คน)

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่า/การอนุรักษ์/และการฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน หรือไม่

- ☐ ไม่มีแผนการ
- ☐ มีแผนและดำเนินการบางโอกาส โดยในรอบปีที่ผ่านมาทำได้.....ครั้ง
- ☐ มีแผนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยในรอบปีที่ผ่านมาทำได้.....ครั้ง

4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างไร

- ☐ ไม่เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
- ☐ เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในบางขั้นตอน
- ☐ เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนจนถึงการประเมินผล

4.2 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มากน้อยเพียงใด

- ☐ ไม่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
- ☐ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในบางขั้นตอน ในปีที่ผ่านมาคิดเป็นเป็นร้อยละ.....ของขั้นตอนทั้งหมด
- ☐ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนจนถึงการประเมินผล

4.3 โอกาสในการที่ประชาชนในพื้นที่จะตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อร่วมดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

- ☐ มีโอกาส น้อยมาก
- ☐ มีโอกาส แต่ต้องได้รับการสนับสนุน
- ☐ มีโอกาส จัดตั้งได้ง่าย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการให้ส่วนราชการให้ความช่วยเหลือแก่องค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อมีการถ่ายโอนอำนาจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มายังองค์การบริหารส่วนตำบล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายโอนอำนาจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบดูแลแทน

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

เฉลยคำตอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

เฉลยคำตอบ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ป่าชายเลนมีอีกชื่อหนึ่งว่า ป่าโกงกาง	✓	
2. ป่าชายเลนสามารถพบได้ในบริเวณแม่น้ำลำคลองทั่วไป		✓
3. ต้นจากไม่ถือเป็นทรัพยากรป่าชายเลน		✓
4. ต้นไม้ในป่าชายเลนทุกชนิดจะมีวิธีการสืบพันธุ์โดยใช้ฝักทุกชนิด		✓
5. ป่าชายเลนมีบทบาทในการรักษาสมดุลของธรรมชาติ	✓	
6. ป่าชายเลนทำให้ความเสียหายจากคลื่นลมในบริเวณชายฝั่งลดลง	✓	
7. การทำนาเกลือไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลน		✓
8. ป่าชายเลนเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ	✓	
9. การที่ป่าชายเลนลดลงทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดลงด้วย	✓	
10. ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับห่วงโซ่อาหารของระบบนิเวศหญ้าทะเล	✓	
11. ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศปะการัง	✓	
12. น้ำเสียจากครัวเรือนทำให้ป่าชายเลนลดลง		✓
13. น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ทำให้ป่าชายเลนลดลง	✓	
14. ป่าชายเลนช่วยกรองน้ำเสียก่อนลงสู่ทะเล	✓	
15. ป่าชายเลนมักเป็นอุปสรรคต่อการเข้า-ออกของเรือประมง		✓
16. ในการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งแบ่งเป็นเขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก และ เขตเศรษฐกิจ ข นั้น ในเขตเศรษฐกิจ ก ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ในทางการประมงได้		✓
17. จากข้อ 16. ในเขตเศรษฐกิจ ข. ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในทางการประมงได้		✓
18. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นหน้าที่ของอบต. ในพื้นที่แต่เพียงฝ่ายเดียว		✓

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
19. ความร่วมมือจากรายการที่อยู่ในพื้นที่ทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนให้ประสบผลสำเร็จ	✓	
20. การส่งเสริม ให้รายการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลนจะช่วยลดการทำลายป่าชายเลนได้	✓	
21. สมาชิกอบต. จะต้องมีหน้าที่ในการดูแล ค้ำครอง ทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ	✓	
22. สมาชิกอบต. จะต้องร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ	✓	
23. อบต. ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ บำรุงรักษาทรัพยากรป่าชายเลน ในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ		✓
24. อบต. ไม่สามารถนำทรัพยากรจากป่าชายเลนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ มาใช้ประโยชน์ได้		✓

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาววีรรัตน์ เหลืองทองวัฒนา
วัน เดือน ปี ที่เกิด	3 พฤษภาคม 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ประมง) คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพ ฯ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิทยาศาสตร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพ ฯ

